

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Jornali nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf.,
Rox. Augenthaler & Emmerich
Lorenz, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Ernőbet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifi
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 30 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminecă 3.)

"GAZETA" iese în de-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 9. — Anul LXIX.

Brașov, Vineri 13 (26) Ianuarie

1906.

De vorbe frumoase suntem sătui!

Răspuns la articolul lui Francisc Kossuth
„Maghiarii și Românii“.

I.

În foia „Lumina“, care iese dela
anul nou în limba română cu banii
clubului independist, Francisc Kossuth
publică un al doilea articol subscris
de el. Vorbește despre „Maghiarii și
Românii“ și despre aceea cum ar tre-
bui să trăiască unii cu alții în pace și
bună înțelegere.

Kossuth Ferenc vrea să se înfă-
țișeze în „Lumina“ lui ca om al tim-
pului și lunei nouă, care vede și simte
ce se poate și ce nu se poate în vécul
al douădecilea. În adevăr însă cânte-
cul, ce-l cântă el, este tot cântecul
vechiu al tătâne-său de acum 57 de
ani, care nici decum n'a putut stră-
bate la inima poporului român.

Se scie, că conducătorul de ađi
al partidului independist a crescut și
a trăit până în anii înaintați ai bār-
bației în Italia, unde se afla și tatăl
său Ludovic Kossuth. Împrejurarea
acesta ne explică de ce Kossuth-fiul
e mai puțin preocupat și mai liberal
în judecata sa, decât suntem obici-
nuiți a-i vedea pe conaționali săi,
crescuți mai mult la școlile ungurești
și hrăniți de acel șovinism uricios,
care numai aici în atingere cu națio-
nalitățile s'a putut nasce. Acesta se
vede și din articolul apărut în „Lumina“,
despre care vorbim.

Francisc Kossuth nu e așa de
strimț la inimă ca cei mai mulți din-
tre soții săi de luptă, când vorbește
de Români și de dreptul ce-l au și
aceștia să vrea să trăiască cu limba
și cu obiceiurile lor. Gândul lui e mai
ridicat. Dăr ori cât de mult i-ar șopti
conștiința sa, că în privința acesteia se
face mare nedreptate Românului, el
tot nu recunoșce că Maghiarii au pe-
cătuit. Și aici se tradă, că a învă-
țat dela tatăl său să fie și el viclen
și foarte închipuit pe rolul și însuși-
rile rasei, care a asimilat familia sa,
odinioară slovacă. Modul de cugetare
și păreriile sale mai tradă, că trăind
până aproape de 40 la ani în străină-
tate, îi sunt multe cu totul necunos-
cute, ce s'au petrecut și se petrec în
raporturile dintre Maghiarii și Români.

În articolul din „Lumina“, Fran-
cisc Kossuth atinge dăr unele mo-
mente cari, cum am đis, n'ar pute
face să credem, că e pėtruns de cele
mai liberele și drepte sentimente față
cu Românii. Între altele spune, că a-
devăratului Maghiar nici nu-i vine în
minte să dușmănescă pe Români și
limba lor și că în secolul al XX-lea
nici vorbă nu pōte fi de sugrumarea
unei naționalități de milioane de su-
flete și cu putere de viață; că ade-
vărații Maghiari numai bucura se pot,
dăcă Românul se cultivă, dăcă își
cultivă limba și se alipește de religi-
unea lui, căci un popor, care nu-și
păstrează caracterul său național, este
neputincios și decăduț, ăr Ungaria
are nevoie de cetățeni viguroși; că
în Ungaria ar trebui să fie ca în El-
veția, unde trăesc împreună în feri-
cire și bună stare trei națiuni: ger-
mană, francesă și italiană și unde

nici una din aceste nu încetăză a fi
elvețiană, deși se află în nemijlocită
vecinătate cu puternica Germanie,
Franța și Italia.

Trebuie să spunem, că la acest
exemplu nu s'au provocat nici-odată
în cei patru-deci de ani din urmă
politicianii maghiari militanți, așa că
în punctul acesta am trebui să con-
statăm, că Fr. Kossuth se deosebesce
în vederile lui esențial de acești po-
liticiani, dăcă celelalte păreri și afir-
mațiuni ale articolului său nu ar slăbi
și întuneca aproape de tot părțile lui
luminose.

Mai întâiu de toate pornesc și
Kossuth-fiul dela părerea neadeverată și
nesinceră, că între Maghiarii și Români
ar domni numai o „neînțelegere“, că
Românii fără cauză și-ar teme na-
ționalitatea, limba și obiceiurile etc.
de Maghiarii, fiind-că nu-i cunosc cum
se cade. Așa au đis și đic totdeauna
maghiarisatorii, că totul se reduce
numai la o neînțelegere, că poporul
e sudus de „agitatori“ dușmani ai
maghiarismului. Așa vorbește și Kos-
suth de neînțelegere, cu deosebirea,
că pentru acesta nu bagă vina agi-
tatorilor, ci numai împrejurării, că
„Românii nu cunosc în adevăr pe
adevărații Maghiari“.

Vom vedea de ce sunt ade-
vărații Maghiari ai lui Kossuth despre
cari susține, că nici în minte nu le
vine a combate și prigonii limba ro-
mână. Mai înainte vom cita o altă
afirmare a lui, ce o ađim din gura
tuturor politicianilor maghiari, când
e vorba de drepturi și de dreptate
pentru naționalități, fără deosebire
dăcă acești politicieni sunt Maghiari
adevărați ori nu. Kossuth dăce:

„Nu e țără în lume, unde grupuri
de popore de limbă străină în număr atât
de mic, să-și fi putut păstra prin vécuri
religiunea, drepturile, obiceiurile și limba
lor, ca în Ungaria.“

„Vécuri întregi nu le-au supărat Ma-
ghiarul, atunci, când forța și violența din
toate părțile și pretutindenți era la ordinea
đilei.“

„De ce i-ar supăra acum, când li-
bertatea publică, pentru care luptă Ma-
ghiarul, n'ar suferi excepțiune?“

Tot așa îi ađim pe toți laudân-
du-se cu toleranța, bunăvoința și ge-
nerositatea maghiară. Dăr cine au
fost Maghiarii în țera acesta, ca să
fi putut așa ușor să sdrobescă și să
nămicăscă poporele „de limbă străină“,
dăcă ar fi voit să întrebuițeze pute-
rea și violența? Ore n'au fost, și nu
sunt chiar astăzi, și Maghiarii un po-
por mic? Și nu urmăză ore de aici,
că și dăcă au vrut, n'au putut să
sdrobescă milioanele de Români, cari
trăesc împreună cu ei în această țără?

Nu e deci în nici un cas un me-
rit al lor, dăcă Românii și-au păstrat
prin vécuri religiunea, obiceiurile și
limba lor. Căt pentru drepturi, Kos-
suth pare a aiura, căci istoria arată
destul de convingător, că Românii
din țările acestea au fost succesiv
despotați de drepturile lor, până ce
au fost declarați chiar prin lege de
națiune tolerată și supusă bunului
plac al principelui și al domnilor de
la cârmă.

A dăce că Maghiarul n'a supărat
pe Român sute de ani, când Româ-

nul prin lege a fost oprit a umbla la
școlă și a-se îmbrăca ca ómenii, este
ceva cam cutezat chiar și din partea
lui Francisc Kossuth, care și-a petre-
cut anii cei mai frumoși ai vieții sale
în străinătate.

Să lăsăm însă la o parte vre-
mile vechi, pe când pretutindenți „vio-
lența și forța erau la ordinea đilei“
și să ne mărginim la vremile de ađi.
Kossuth dăce, că și de aceea Maghia-
rii nu supără pe Români, fiind-că
libertatea publică, pentru care luptă
ei ađi, n'ar suferi a-se face excepție
cu Românii. Cu toate astea, ce ne
înfațizează periodul celor 40 de ani
din urmă de stăpânire maghiară alta,
decăt un șir lung de excepții, ce s'au
făcut cu Românii și cu celelalte na-
ționalități, avându-se în vedere nu-
mai hrănirea egoismului maghiar,
libertatea, bunăstarea și stăpânirea
exclusivă a rasei maghiare?

Ce sunt toate legile aduse dela
1867 pentru regularea raporturilor
între Maghiarii, Români și celelalte na-
ționalități, dăcă nu un șir lung de ne-
dreptăți, de excepționări și de pri-
vilegiări numai și numai în favo-
rul maghiarismului. „Libertatea publică“,
pentru care a luptat și luptă Maghia-
rul, nu este libertatea pentru toți,
adecă și pentru Român și ceilalți
locuitori, ci e numai libertatea pen-
tru el însuși și pentru asigurarea
stăpânirii absolute maghiare. De
acesta trebuia să țină sēmă condu-
cătorul partidului independist și al
coalitiei și să nu vorbească despre
lucruri, ce n'au existat și nu există.

În cazul acesta Kossuth s'ar fi
ferit de sigur a invoca exemplul El-
veției, „unde trăiesc împreună în fe-
cire și bunăstare trei națiuni“. În
Ungaria și Transilvania trăiesc încă
și mai multe. Dăr cine pōrtă grije
de fericirea și de bunăstarea lor?
Unde este libertatea, unde sunt drep-
turile lor? Ori că e tot una pentru
fericirea și bunăstarea mai multor
națiuni diferite dintr-o țără, dăcă fie-
care se bucură de libertate și drep-
turi egale, său dăcă numai una din ele
monopolizează totul în stat, făcându-se
tutor peste celelalte și dominind peste
ele în modul cel mai intolerant și
despotice?

E ușor lui Kossuth a le vorbi
Românilor de Elveția și de națiunile
de acolo, cari se înțeleg de minune
și sunt mândre a-se numi Elvețieni.
Dăr care politician maghiar vră să
scie, că în Ungaria și Transilvania
mai există și vre-o altă națiune cu
drept de existență în afară de națio-
nea maghiară? Și totuși dăce Kos-
suth în articolul său, că așa trebuie
să fie și în Ungaria ca și în Elveția!

Ce vrea el, ce înțelege el sub
asta? Vrea să amăgăscă numai pe
cetitori cu vorbe umflate, când și
copii de școlă știu ađi, că deosebirea în-
tre stările din Elveția și Ungaria este
ca cerul de pământ?

streină“ nu sunt admise la facerea
legilor, fiind-că și dreptul electoral s'a
secuestrat aproape exclusiv de către „na-
țiunea domnitōre“, ăr dreptul de limbă
li-se calcă după plac.

N'ar ajuta însă mult năi atunci,
când națiunile ar fi cât de cât recu-
noscute și în Ungaria, deórece Kossuth
ne spune, că Românii numai atunci
s'ar pute bucura de fericire și de
bunăstare în Ungaria, când ar sci toți
unguresce!

Revista politică.

Evenimentul đilei în situațiunea
politică internă îl constituie ađi fără
îndoială *audiențele ministrului preșe-
dinte ungar bar. Fejervary la pala-
tul din Viena*. Fejervary a fost pri-
mit și ascultat de repeți-ori în tim-
pul din urmă, ba nu de mult el a
fost primit de monarch de trei ori
după olaltă, timp de mai multe ore.
Audiențele acele n'au produs însă sen-
sație deosebită, pentru-că se sciea, că
Fejervary se mărginea a face monar-
chului simple rapórtre asupra situa-
țiunei.

Despre audiențele de alaltăeri și
eri se dăce însă, că sunt de o deose-
bită importanță politică și că e vorba,
ca în Viena să se aducă acum deci-
siuni de mare însemnătate în ce pri-
vesce situația critică din Ungaria.

Ministrul președinte Fejervary se
fi prezentat Maj. Sale nisce propozi-
țiuni asupra cărora se discută și chib-
zuesce acum, și monarchul să fi pe-
trecurt điuva de eri întrăgă cu studia-
rea acestor propozițiuni, chemând în
ajutor și pe consilierii săi mai apro-
piați. De aici vine, că domnitorul a
primit eri în audiență, îndată după
Fejervary, pe ministrul președinte a-
ustriac Gautsch, apoi pe ministrul de
externe contele Goluchowski și la urmă
pe ministrul de război Pitreich.

Eri ministrul președinte Fejervary
a fost primit din nou într-o scurtă
audiență și după o scire ultimă, el
va rămâne încă în Viena.

În legătură cu acesta, sunt inte-
resante nisce declarațiuni ale unui
distins bărbat politic austriac, care
jocă rol în politica austriacă. El
a đis, că *Majestatea Sa nu se va
abate nici cât un fir de pěr dela
punctul său de vedere în cestiunea
concesiunilor militare*. Monarchul ține
și acum cu tărie la punctele progra-
mului, ce le-a comunicat șefilor opo-
ziției în memorabila audiență de 5
minute, și când Fejervary i-a raportat
acum în urmă asupra înclinațiilor spre
pace ale coalitiei, ori cât de mult
a stărui el pentru pace, a trebuit
să se convingă, că în Ungaria numai
atunci va fi posibilă pacea, dăcă coa-
lițiunea se va conforma în preten-
siunile ei programului stabilit de
Corónă. Altă soluțiune este imposi-
bilă. Dăcă coalitia nu va ceda, are să
se încerce o soluțiune și fără de ea,
și politicianii maghiari pot să se aș-
tepte în cazul acesta, ca guvernul
Fejervary să rămână mult timp încă
în funcțiune.

Azi ori mâne se va ține în Viena un mare consiliu militar sub președinția Maj. Sale. Vor fi de față la acest consiliu: ministrul comun de război, șeful statului major general, inspectorii de trupe și inspectorii su-premi dela cavalerie și artilerie.

Asupra acestui consiliu se col-portează deja de pe acum diferite versiuni. După o scire din Viena se vor lua măsuri în acest consiliu pen-tru înfrângerea rezistenței naționale maghiare. După o altă versiune mi-nistrul de război Pitreich va da lă-muriri asupra pretensiunilor militare ale coalițiunii.

*

Intre Austro-Ungaria și Serbia e pe cale de a izbucni un război va-mal. Causa conflictului este tratatul de uniune vamală între Serbia și Bul-garia, ce s'a fost încheiat înainte cu șapte luni, tratat despre care cei din Viena nu știeau nimic și prin care Austro-Ungaria își simte păgubite in-teresele sale comerciale în Balcani.

Se urmau tocmai negocieri în Viena între delegații sârbi și guver-nul austro-ungar pentru încheierea unei convențiuni comerciale, când în urma unei indiscrețiuni din parte bul-gară, s'a descoperit tratatul de uniune vamală între Serbia și Bulgaria. Ofi-ciul de externe austro-ungar a cerut atunci dela Serbia, să renunțe la uni-unea vamală cu Bulgaria, ori cel pu-țin să facă în tratatul de uniune mo-dificări. Guvernul din Belgrad a răs-puns, că e gata a împlini cererea Austro-Ungariei, va face modificările cerute, ba că va renunța chiar la u-niunea vamală cu Bulgaria.

Intr'aceea o mare agitație s'a produs în cercurile opoziționale și chiar guvernamentale din Belgrad, care a avut drept urmare, că guvernul sâr-besc a declarat printr'o notă, că nu p-ôte să renunțe la uniunea vamală cu Bulgaria, ci cel mult va face mo-dificări în tratat.

În urma acesta în consiliul comun de miniștri ținut la 18 Ianuarie în Viena, s'a luat hotărîrea, ca prin re-presentantul austro-ungar din Belgrad să înmâneze guvernului sâr-besc o notă în care se dicea, că negocierile va-male nu se vor continua, până când Serbia nu-și va împlini promisiunea dată de a nu prezenta Scupștinei tra-tatul de uniune vamală cu Bulgaria cât timp durează tratările asupra con-venției vamale cu monarhia noastră. I-s'a mai cerut Serbiei să se oblige, ca în cazul când se va face conven-ția comercială, ea să modifice toate acele puncte din tratatul cu Bulgaria, pe cari Austro-Ungaria află necesar a-se modifica. Serbia însă a refuzat împlinirea acestei pretensiuni a Aus-tro-Ungariei.

A urmat, deci, ceea-ce trebuia să urmeze. S'a închis adecă granița ungară dinspre Serbia pentru impor-tul vitelor cornute, oi, capre, carne crudă din Serbia, lucru ce s'a mai întimplat odată sub Banffy.

La măsura acesta Serbia a răs-puns cu aceeași măsură, închidând granița sa pentru toate mărfurile din Austro-Ungaria. — Comercianții din Belgrad au hotărît într'o întrunire a a lor, să retragă toate comenzile ce le-au făcut în Austro-Ungaria. Ei fac propagandă printre funcționari în sen-sul de a da afacerii o însemnătate politică națională și a-i încredința, că în cas de război vamal, ei trebuie să pună la dispoziția guvernului jumă-tate din lefurile lor. Spiritele în Bel-grad sunt foarte agitate. Toate foile sâr-besci atacă violent Austro-Ungaria.

Se susține, că Austro-Ungaria a fost informată, că așa dîsa uniune vamală sârbo-bulgară nu este decât paravanul după care se ascunde o înțelegere politică. La convențiunea cu Bulgaria au fost anexate mai multe protocoale, în cari s'au stabilit bazele unei alianțe politice și ale unei înțel-geri asupra unor puncte, cari pri-versec foarte de aproape viitorul Austro-Ungariei.

Mai adaugem, că guvernul sâr-besc a publicat ieri un comunicat prin care își exprimă părerea de rău pen-tru declararea războiului vamal. În acel comunicat se spune, că Serbia e gata să reîncepă ori-când tratările, dacă Austro-Ungaria o va invita la acesta.

Representanța orașului Lugosiu și „revoluțiunea” română.

În ședința de Luni a reprezentanței orașului Lugosiu a fost la ordinea zilei cesțiunea în procesul foii ungurești „Pesti Hir-lap”, pentru-că această foie publicase nisece minciuni miserabile la adresa popu-lațiunii române din Lugosiu și împreju-rime, care ar sta în preajma unei revolte. În ședința reprezentanței orașului din 21 Dec. a. tr. s'a luat concludul, ca magistra-tul orașului să intențeze proces de presă contra ziarului „Pesti Hir-lap”.

În ședința de Luni reprezentanța ora-șului s'a ocupat din nou de această ces-tiune. Fiscul orașului, ocupându-se cu ces-tiunea intențării procesului, e de părere, după cum raportează „Drapelul”, că cele publicate de „Pesti Hir-lap” conțin crite-riile faptului punibil, dăr în sensul legii nu orașul este în drept a face proces, ci Ro-mânii, deci declarând că se supune decisu-lui reprezentanței — propune, ca orașul să dea declarație în ziarele budapestane, în care să se înfiereze scorniturile publicate, ér intențarea procesului să se lase popo-rațiunii române, căci acesta este insultată prin comunicatele din cesțiune.

Membrul Dr. V. Branisce propune să se ia la cunoștință părerea fiscalului, dăr pro-punerile să nu se ia în considerare și de-cisul din ședința premergătoare să se des-fințeze.

Comunicatul ziarelor din cesțiune — dice vorbitorul — are toate criteriile agita-tății contra naționalității, conform ș-ului 172 din codul penal și acest delict este a-se urmări din oficiu.

D-nii procurori însă așa se vede, se folosesc de dispozițiile acestui § numai când vréu să ne înfunde pe noi în tem-niță, ér când noi suntem de fapt ultra-giați — cum constată d-l fisc al orașului — par a nu avé cunoștință despre acest paragraf.

Dacă procurorii nu-și știu datoria, noi nu vom cerși de la ei să ne repare onóra, căci buna reputațiune a poporului nostru stă cu mult prea sus, decât să ne altereze scorniturile unor foi, lipsite de scrupuli și de conștiință. De altfel ces-tiunea este pentru publicul maghiar o ces-tiune de bun simț, și dacă acestui public îi place să fie hrănit cu asemenea asmu-tări, noi îl putem deplânge și compătimi, dăr nu-l putem ajuta.

Propunerea d-lui Branisce, căreia s'a alăturat și membrul Dr. St. Petrovici, s'a primit cu unanimitate de voturi.

Mișcarea națională din Basarabia.

Partidul naționalist român din Basarabia lucră acum la alcătuirea programului său de acțiune. El a împărțit întreaga Basarab-ie în trei regiuni: 1. Regiunea sudică, unde elementul străin e preponderant; 2. Regiunea centrală, unde elementul ro-mân e absolut covârșitor, și 3. Regiunea nordică, unde Moldovenii sunt pe jumăta-te rusificati.

În regiunea sudică — care e destul de mare, cuprinzând districtele Ismail, Ac-kerman și o parte a județului Bender, na-ționaliștii români au de dus o luptă mai grea, de ore-ce acolo sunt colonii bogate de Germani, Bulgari și Ruși. Aceste colo-nii, pe lângă bogățiile lor, mai sunt și în majoritate, și autoritățile fiind rusesci le susțin și ele. Dăr și Românii au pe ce se sprijini: limba, care e atât de elastică și ușor de învățat și tradițiile de pe timpul dominațiunii române pe malul nordic al Dunării.

În regiunea centrală, care e și ea des-tul de mare, între județele: Bender (nu tot), Chișineu, Orhei, Bălți (partea de sud) și Soroca (3/4 de la sud.) lupta pentru naționalita-te e foarte ușoară, de ore-ce Românii sunt aici în masse compacte, numai pe alocuri câte o colonie de Muscali, Ruteni ori Evrei. Însă și aceste colonii sunt aproape roma-nisate. Opera de naționalizare e înlesnită aici și prin prezența numeroselor comune razeșeci, cari sunt adevărate cuiburi ale naționalismului român din Basarabia.

Partea nordică a Basarabiei — cu-prinzând județul Hotin, un sfert din jude-

țul Soroca și o treime din județul Bălți — e foarte mult slavizată. În limbă nu s'au păstrat decât vre-o 300 cuvinte românești, restul sunt cuvinte slave, luate din limba rutenă, muscălescă populară și rusescă li-terară. Afară de acesta slavismul formeză aci majoritatea și e aproape de basa sa: centrul Rusiei. Lupta aci va fi anevoioasă și nici nu se pot pune multe speranțe pe această regiune.

Partidul naționalist român își pro-pune acum să introducă și să-și întindă acțiunea și în acele regiuni de peste Nis-tru, cari sunt locuite de Români. Aceste regiuni formeză un fel de olin, care se în-fițe în Ukraina, ținându-se de marginea nordică a stepelor Mării Negre. Acest olin merge până la Nipru, unde se termină as-cuțișul său, ér basa se află tocmai pe Nis-tru. Din punct de vedere geografic, acest olin ar trebui să formeze partea integrantă a regiunii centrale.

Condițiunile de luptă pentru naționa-litate sunt aci foarte diferite și partidul naționalist român acum tocmai vrea să-și dea seama despre aceste condițiuni.

SCIRILE DILEI.

— 12 Ianuarie v.

Prietinile franco-române. Marele ziar frances „Figaro” publică o adresă, ce i-se trimite din București și prin care i-se mulțămesc de inițiativa luată pentru con-stituirea unei societăți franco-române, care să aibă de scop cultivarea prietniei celor două țări. Adresa spune: „Suntem încre-dințați de bunele efecte ale inițiativei. Realizarea proiectului d-vostre răspunde celor mai scumpe dorințe ale Românilor, cari au avut totdeauna pentru Franța cea mai vie și adâncă afecțiune.” Adresa e sem-nată de cele mai de seamă personalități române, între cari Barbu Delavrancea, Di-sescu, Missir, Filipescu, Istrati, Mihail Can-tacuzino și foarte mulți deputați, senatori și profesori. „Figaro” invită din nou în mod calduros pe Francesi să adere la liga franco-română spre a-și arăta simpatia pentru frații latini de pe malul Dunării.

Fasiunile asupra datorilor intabulate pe case ori moșii. Cei ce plătesc interese pentru datorii, seu rente intabulate pe case și pământuri, dobândesc un scăde-ment al dării suplimentare, adecă al a-runcului după darea de casă și pământ, dacă fac în timpul prescripției de lege fasiu-nile lor asupra acestor datorii intabulate. Fasiunile se pot face până la 31 Ianuarie st. n. 1906 pe blanchete, ce se capătă la toate primăriile (antistiile) comunale și se pot preda în decursul orelor de oficiu pro-vădute cu datele și cu subscrierea nece-sară. La cas de bătă sau ivindu-se altă piedecă, din pricina căreia cineva n'a pu-tut preda la timp fasiunea sa, celui impe-decat îi stă în drept a face o cerere de justificare, arătând cauzele, pentru cari a fost împiedecat și înaintând fasiunea da-torilor sale pe imobile până la 15 Febru-arie n. e. tot la primăriile comunale și la perceptoarele orașenești. Cel ce n'a în-aintat fasiunea sa până la 31 Ianuarie n. seu n'a justificat întârzierea ei până la 15 Februarie st. n. 1906, pierde avantajul ce i-l dă legea pe acest an, adecă nu i-se

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

„Masa”.

Se știe, că obiceiurile la nunțile ro-mânești se deosebesc după ținuturi. Ast-fel, pe valea Hârtibaciului, comuna Fofel-dea din comitatul Sibiiului, mi-s'a dat ocaziune să fiu de față și să iau parte la o petrecere populară, care n'am vădut'o în alte părți locuite de Români.

Intr'ale mănărilor ceremoniile la nunți sunt foarte simple în părțile acestea. Nunta ține, ce e drept, trei zile. Voie bună cu preambulări de la socru mare la socru mic, de la socru mic la socru mare, preum-blare la nași, și totuși cheltueli modeste. Dăr nu voese se vorbește de astă dată despre nunți.

O urmare a nunții este Masa, obi-ceiu religios, împreunat érá cu mănăări, beuturi și multă voie bună. Fie-care pă-reche cununată își ține de sfântă datorie să pună masa. „Fără masă nici nu se

póte ajunge în raiu, decât ajungi, n'ai ce mânca, decât nu pui masă în lumea asta.”

Masa se pune de obicei la anul după cununie. Se pune însă și mai târ-diu, după cum îi dă finului mâna; o pune însă bucuos, pentru-că el la Masă capătă darul de la nași, nu la nuntă. La Masă invită și nașii și finii de regulă pe né-muri, pe vecini, dăr și pe alții pe cine vréu.

Pe mine mă poftise nașul Toma Sava, un fruntaș din comună. Părintele îmi spu-sese mai dinainte, că voi fi chemat.

Era Duminecă. După biserică. Intru cu preotul în curtea finilor. În curte dea-lungul, aproape cât ține curtea, era întinsă o masă mândră și frumoasă. În capul ei erau două mese de casă, acoperite cu fețe de mese, lipită de acestea o scară lungă, așezată pe scaune, pe ea scânduri și pe de-asupra érá acoperită cu fețe de mese

Pe masa din frunte era așezat Po-mul său Măruș, o créngă frumoasă de măr,

*) În alte părți pomul îl pune la nunți. Aici nu se pune la nuntă.

cu mai multe crăci, decât se póte cu frunze, împodobit cu mere frumoase roșii, cu un șir de ațe cu prune uscate și mă-ceșe, o luminare de ceară de stupi, împle-tită din mai multe feștile. În împletitură se află 2—3 mere. Răzimate de pom sunt două scări lungi de pâne, pe cari se suie nașii la cerii.

Tot aici se mai află doi colaci mari, aproape fără gaură la mijloc, două năpo-roșne, un fel de prescură mai mare, două blidișele cu urez fierț, cu câte o lingură de-asupra, două uleiore pentru apă, în gru-mazi cu câte un colac și cu câte un măr de-asupra, două cămeși cusute frumoș, una pentru naș, alta pentru nașă.

De-a lungul pe celelalte mese, pomi împodobiți cu mere, colaci mai mici și capetele, de comun trei. Fie-care cap con-stă din doi colaci, la mijloc două crăstate și doi arohangheli. Pe colaci și celelalte pâni, pe fie-care se află câte o luminare de ceară. Ér în capul mesei de a două, doi inși țin vițeaua, care o cinstesc nașul. Acesta este lucrul principal la punerea

mesei. Ea este bucuria finilor. În cazul nostru era o vițea, rassă de Svițera, cum-părată cu 27 corone. Firesce, era împodo-bită cu panglici și luminări în corne.

Îndată după sosirea preotului, vin nașii cu invitații lor. Ei încă aduc un pom și doi colaci mari. Din aceștia unul se schimbă cu alt colac din ai finului. Intre alte podóbe, pe pomul nașului se află un giolgiu și o păstură, două obiecte de îmbrobodit pentru fina.

După-ce se adună cu toții, fiind cur-tea aproape plină, preotul începe slujba, care se sfîrșesc cu colivă. La slujbă se pomenesc vii și morți, în spîțe depărtate, din partea finilor, cum și nunii. Coliva constă din fărâmături de colac, tăiate ca anafora, nu din grâu fierț, cum se obi-ci-nuesce în alte părți.

După terminarea slujbei, preotul în-cepe împărțirea bogățiilor de pe mese. Mai întâi chéamă pe nași și le spune, că finii lor, din dragoste, vréu să le facă nisece „cinsturi”. Ecă, nașule, o cămașă frumoasă, hai să vedem potrivește-se? (Înând

mai scade nimic din aruncul după casă și pământ.

Cărți românești confiscate. Precum cetim în »Revista Bistriței«, judele de instrucțiune și procurorul din Bistrița au făcut în 12 Ianuarie perchișii în biblioteca reuniunii române de cetire din Zagra și au confiscat următoarele cărți: Istoria Românilor sub Mihail Vodă Viteazul, de Bălcescu (2 ediții); Români din regatul ungar și politica maghiară de I. Slavici; Discursul lui V. A. Urechia, rostit în senat la 2 Decembrie 1893; Discursul lui D. A. Sturdza la desbaterea adresei, rostit la 9 și 10 Decembrie 1894; și Istoria Românilor de Xenopol (3 volume).

De ce merg soldații români cu muzica la biserică? Întrebarea aceasta o pune »Ellenzék« din Clușii comunei militare. Se știe adevărat, că la Bobotează se face prețutindenea sfințirea apei cu paradă militară. Lucrul acesta însă îi supără rău pe soviniștii din Clușii și ar dori să nu se mai întâmple. — Să mai aștepte însă puțin jupânii de la »Ellenzék« până ce va izbăvi Kossuth să introducă în armată comanda maghiară, atunci poate își vor vedea și ei dorința realizată.

D-l Frederic Neugeboren, judecător de tribunal în pensiune simpaticul octogenar cu barba albă, a fost părtaş Duminecă după amiazi unei distincțiuni, cu care l-au onorat membrii casinei germane din ocaziunea împlinirii a 40 ani, de când d-l Neugeboren e casier la această societate. Președintele Dr. Fr. Czelle a relevat meritele iubitorului menționând, că în tot timpul și-a împlinit serviciul în mod gratuit. Jubilarului i s-au oferit portretul său pictat de maestrul Coulin, precum și un ciorăniș de aur cu lanț. Totodată a fost ales membru onorant al casei.

Pânză coaliționistă. Negustorii Kisfalvi & Stern din Budapesta au cerut voie lui Kossuth, să poată pune în vânzare pânză sub vigneta de »pânză opoziției coalițate...« și Kossuth și-a dat învoirea ca jupânii să-și vîndă marfa sub numita firmă. Câte minunții nu mai face coaliția!

La alegerea președintelui republicii franceze s'au întâmplat la 17 Ianuarie în Versailles s'au telegrafiat într-o jumătate de oră, adevărat de la 4—4½, 98.000 cuvinte și s'au dat 200 comunicate telefonice. Serviciul telegrafic a funcționat excelent, grație măsurilor luate de administrația telegrafelor. Depeșa dată la orele 4 în Versailles la 4.10 s'a înmănat în Alger (Africa). În Brasilia (America) știrea despre alegerea lui Fallières a sosit în 7 minute 30 secunde. Telegrama adresată la Newyork a sosit la Brest în 2 minute, er de aici prin cablul submarin al societății franceze în 3 minute la Newyork.

Români nenorociți reînțorși din America. Cetim în foile din România, că în ziua de 5 Ianuarie au sosit la Predeal, venind din America (Argentina) 6 familii compuse din 23 membrii, toți Români din Dobrogea, cari au făcut parte din grupul de emigranți cari au eșit din țară prin același punct la 30 Octombrie 1905. Aceștia s'au întors, după constatarea făcută de șeful poliției Predeal, din cauza miseriei îndurate pe drum și din cauza, că ceea ce li-se promisese de către ademenitorii Schroff și Radke, erau minciuni. Astfel după ce i-au dus în Argentina, lângă munții Cordillieri, voiau

să-i ducă și mai departe, însă ei n'au mai putut rezista, er pământul pe care voiau să li-l dea acolo, pe lângă că era rău pentru agricultură și greu de muncit, trebuia să fie plătit cu 150 pesetas hectarul, și încă cu anticipație, er cei ce n'aveau acești bani, urmau să facă un contract cu proprietarii spre a le servi pe timp de 5 ani și numai în urmă să li-se dea și lor o parte de pământ, după placul proprietarilor și plătit în rate. Ceilalți români, plecați din România, au rămas pe la diferite stații din Argentina espui a fi muritori de foame cu familiile lor, neavând bani cu ce să se mai întoracă și necunoscând absolut nici o limbă; afară de acesta și aici în țară, când au plecat, și-au vândut totul, pământ, case, vite, etc. pentru a se duce în pământul făgăduinței, pe care li-l descriau numiții ademenitori. Etă la ce sorțe tristă pot ajunge Români noștri, când se lasă ademeniți de nisce șarlatani de-al de Schroff și alții.

Ministrul de interne român a comunicat acestee prefecților din Tulcea și Constanța pentru a fi puse în vedere populațiunei și a lua în acelaș timp măsuri severe contra acelor, cari ar îndemna pe Români să emigreze în America.

O nouă școală românească în Bulgaria. În orașul Sofia din Bulgaria se va construi anul acesta o nouă școală românească.

Bancnote false de 20 corone. Cetim în foia sibiană »Sieb. D. Tageblatt«, că țeranul român din Slimnic Ioan Boiu a predat gendarmeriei de acolo 27 bucăți de hârtii de câte 20 cor., pe cari le-a primit la tîrgul de vite de la un n-gustor, care i-a cumpărat boii. În timpul din urmă se înmulțesc tot mai mult hârtiile false de 20 cor. Așa de pildă săptămânile trecute s'a dat de urma unei bande de falsificatori, cari au adus în circulație în Montenegro numeroase bancnote false de 20 cor.

Cetitorii noștri și în deosebi țeranii noștri ar face bine ca la tîrguri și cu alte ocaziuni, înainte de ce ar lua în primire hârtii de bani pentru lucruri vîndute, să se uite bine la bancnotele ce le primesc, și decă stau la îndoială, mai bine să întrebe pe un cunoscător de bancnote, ca să nu fie trași pe sfôră. Atăta putem spune, că hârtiile false se pot deosebi de cele adevărate mai cu seamă în ce privește colorarea lor și cuvintele tipărite pe ele.

Bilanțul »băncii austro-ungare«. Conform bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1905, banca Austro-Ungară a realizat în ultimul an de gestiune un câștig curat de cor. 13.266,809.38. Din suma această revin acționarilor, în sensul §-lui 102 al statutelor, 4% după capitalul societății vărsat de cor. 210 milioane, adevă cor. 8.400.000.—; din rest se distribuie: fondului de rezervă 10% = cor. 486.660.94, fondului de pensii 2% = cor. 97.332.18, rămânând încă nedistribuită suma de cor. 4.282.616.26. Această sumă, după ce dividendă totală nu trece peste 6%, se împarte în părți egale între acționari, ca supradividendă, și între guvernul ungar și austriac. Astfel primesce Ungaria cor. 787.255.55 și 36.77%, er Austria cor. 1.354.052.55 și 63.23%. Lângă suma această se mai adaugă, în conformitate cu §-ul 84 al statutelor contribuțiunea de bancnote de 5%, care face pentru 1905 corone 33.240.58, din această sumă compet Austriei cor. 21.019.62, er Ungariei corone 12.228.96. Acționarilor primesc așe-dér 4% dividendă cor. 8.400.000

jumătatea plusului de sus cor. 2.141.308.13 și suma reputată din 1904 de cor. 2.713.96, seu cu totul cor. 10.544.022.09. Prin urmare dividendă anulului 1905 este de cor. 70.20 pro acțiune, seu 5.014% față de cor. 68.— seu 4.857% în 1904. Cuponul pe semestrul II al anului 1905 se rescumără decă cu cor. 42.20, imediat după aprobarea bilanțului din partep adunării generale, convocată pe 5 Februarie a. c. »R.E.«

Un act sângeros de răsunare. Dumineca trecută flăcăii sași din Prejmer au avut bal, la care s'a prezentat și Christian Zerbes, în etate de 24 ani, venit de curând din Viena unde își făcuse armata și acum era în ajun de a se întorce din nou în Austria, unde e numit amplotiat la căile ferate. Zerbes a dansat totă noptea, probabil însă se va fi învîrtit mai mult pe lângă una din frumoșele și bogatele Prejmerence, destul că la 5 dim. când mergea spre casă, el a fost atacat de 4 flăcăi mascați, cari l-au legat și i-au turnat pe gât esență de leșie. — Nenorocitul, care a fost găsit în drum într-o stare gravă, a fost transportat acasă și probabil că nu va scăpa cu viață. S'a pornit imediat cercetare, der lipsesc oric de indiciu. Zerbes nu pôte vorbi și nu i-s'a putut lua interogator.

Tulburări socialiste în comitatul Carag-Severin. Din Lugosiu vine știrea despre o ciocnire sângeroasă întemplată în Ferdinandsberg (Nandorhegy) între muncitori și gendarmerie. Lucrul s'a întimplat astfel: Societatea, care exploatăză minele dela Ferdinandsberg a concediat din serviciu pe lucrătorul Fazekas, pe care apoi l'a arestat gendarmii pentru provocare și ațitare la revoltă. Aflând despre această lucrătorii au plecat la primărie, ca să scape pe Fazekas și — după cum scriu foile ungurești — au tras focuri de revolver asupra primăriei și gendarmeriei. Gendarmeria vîdându-se amenințată, a tras salve asupra mulțimei, omorând și răniind numeroși lucrători. 6 lucrători au murit îndată, er 3 mai târziu. Intre cei 9 morți se află și patru Români. Comisiunea eșită la fața locului a început cercetările.

Pentru masa studenților români din Brașov au mai intrat următoarele contribuiri: Lista de colectă nr. 29 a elevului Nicolae Cabașiu IV r. Mihalache Buturugă, Mihalache Cabașiu și Elena Cabașiu, câte 40 fl. Nicolae Cabașiu 20 fl., cu totul 140 fl.

Pe lista de colectă nr. 15. (Adam Tiștea cl. II. comer): Dr. Mih. Gropșian 5 cor., Dr. Liviu Cigăreanu 5 cor., cu totul 10 cor.

Lista de colectă nr. 23. Colectant Simeon Ursu cl. VII gimnas. Ioan Ursu 1 cor., Anica Popu 1.40 bani, Iosif Comșa, Maria Micul câte 40 b., Ioan Micul 20 b., Ioan Flinț 1 c., Nicolae Sas 1 c., George Mircea sen. 1 cor., Teodor Pălășan 1 cor., George Cabaș 40 bani, George Mircea jun. 2 cor., Nicolae Cati David 1 cor., Romulus Mircea, protopop, Eronim Mircea, notar, Patriciu Pinte, paroh și soția sa Eugenia Mircea întru memoria răposatului lor tată și socru Ioan Mircea fost paroh în Cața, suma de 30 cor., Biserica gr. or. rom. din Cața 5 cor., Moise Ursu 40 b., Nicolae Micul 40 bani, Ioan Todor 1 cor., Nica Todor 40 bani, Moise Cabaș 40 b., Simeon Pălășan 20 bani. Suma totală 48 cor. 60 bani. Primescă marinimoșii donatori cele mai căldurose mulțămite. Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.

Cununie. D-l Constantin Muntean își va celebra cununia sa religioasă cu d-sora Elena Cată, Duminecă în 15 (28) Ianuarie 1906 la orele 11 a. m. în biserica Sf. Adormiri din Brașovul-vechiu.

Logodnă. Lucreția Imbuzan (Gherla) și Alesandru Pop (Aghireș) logodiți. Gherla 1906 Ianuarie.

Camerele române și-au reluat er, Mercuri, din nou activitatea după vacanțele de Crăciun.

Grecii se înarmază cu bombe. Din Bitolia se comunică, că poliția turcă ar fi descoperit cum-că Grecii își înarmază bandele cu bombe. Astfel chiar dîlele trecute a fost arestat grecul Luca Atanas, la care s'au găsit 12 revolve și 2 bombe. Făcându-se cercetări, s'a constatat, că bombele erau destinate unei bande grecești.

Fomete îngrozitoare în Japonia. Din Tokio, capitala Japoniei, se telegrafiază, că fometea bantue acolo într-un mod terifiant. Dîlnic mor sute de oameni de foame și frig.

O adevărată comoră pentru ovi cine este alifia lui Zoltan despre care forțe mulți și din cercurile mai înalte se exprimă cu recunoștință. Așa de pildă contele Anczberg, contele Keglevich, baronesa Hyppoliti, contele Györfly, baron Markovits, cavalier Josef v. Weilenhütter contele Koloman Nyári etc. Toți acești nobili scriu, că folosind la durerile de șoldină și reumatism învechite alifia lui Zoltan după câteva zile au avut efect vindecător. O sticlă de această prețioasă alifie se pôte comanda cu 2 cor. la farmacistul Bela Zoltan în Budapesta, Szabadságtér.

Emigrarea în America din Austro-Ungaria.

Dîlele trecute a apărut raportul comisarului general american de emigrări Sargent cu privire la emigrările în America în anul fiscal 1904/5. Din acest raport estragem următoarele date:

În anul 1904/5 numărul emigranților a trecut numărul de 1 milion, debarcând la țărmurile Americii cu totul 1,026,499 persoane. În anul trecut monarhia noastră a ajuns în fruntea statelor, din cari emigrează populațiunea cu diuimul. În anul expirat au emigrat din monarhia noastră 275.693 persoane, cu 98.537 mai mult ca în anul precedent. Din suma oribilă de 275.693 suflete, majoritatea, adevă 163.703 persoane, aparțin Ungariei și se repartisează după naționalitate și religie în următorul mod: Maghiari 45.300, Slovaci 51.009, Germani 25.759, Croați 22.007, Români 7167, Rusnaci 3268 și Evrei 6238.

Tristă statistică!

Cei mai mulți dintre Români emigrați (în număr de 2038) s'au aședat în Pensilvania ca muncitori în minele de cărbuni și în fabrici. Dintre cei 163.703 emigranți din Ungaria, 121.369 sunt bărbați și 42.334 femei și copii. E interesantă și statistica sumelor de bani, pe cari le-au dus emigranții cu sine. Maghiarii, Slovaci, Croații, Români și Evreii din Un-

cămașă menită pentru nașă, o desface). O! asta nu-i cămașă, pare că-i prea lungă. Tot cu glume predă nașilor pomul finilor, scările și doi colaci mari.

Și acum trece la darul nașilor și predă finilor vițeaua cea »scumpă«, pomul și colaci. Când colo ce mai vede părintele? Vede pe fin cu capul gol. Sărmanul fin! »Nașule, etă pe hin-to sărmanul, cu capul gol... n'ar strica, să-i dai o căciulă, să nu răcescă la cap«. Ce să facă nașul? Uitasă să aducă căciulă, ori spune, că i-au stîrpit oile ađi-primăvară, der adauge, că-i gata să-i dea bani, să-și cumpere o căciulă, ca să nu i-se bolnăvescă hinul... bagă mîna în buzunar și scoțe câte-va corone, cari le pune în palma finului, a căruia față strălucesce de bucurie.

Nașii de botez capătă ulcioarele.

După acestea preotăse se apropie de capele și-și umple cu ele desagi frumoși, aduși anume pentru scopul acesta. Tot în desagi își au locul și năporoșnile. Preotul, spre năcazul preotesei, scoțe din desagi o năporoșniță, ori un archangel, cu

cari astupă gurile celor cântăreți flămânzi. Eu deși n'am cîntat, m'am ales cu un sfânt archangel, un colăcel și o lumînărică.

Blidișelele cu urez, unul este pentru preot, celălalt pentru nun. Din acestea gustă celălalt ajung.

Și acum se aruncă cu toții, mic cu mare, asupra celorlalți pomi... Bucuria copiilor. Cu ocaziunea această trebuie să se mai răstorne și câte-o masă, ca veselie să fie cu atât mai mare. Pe urmă, finul și fina umblă cu desagi și împart la toți colăceli și câte-o luminiță de cêră.

Sfîrșindu-se ceremonia cu Masa din curte, ôstea nașului este poftită la masa întinsă din casă. Preotul dă binecuvîntarea și toți se aședă pentru gustare. Deodată încep și glumele, ba că popa n'a mîncat de o săptămînă, numai ca să pôte mîncea acum, ba că cutare să nu mîncească carne, că n'are dinți, și altele.

Mîncările regulamentare sunt: varză cu rînceală, ar fi să fie cu carne, der soacăța a pus pe semne carnea deoparte.

Fapt pentru care este și pedepsită; urez cu lapte și cu carne de ôie (pecat că măcelarul nu tăiasă carne în ziua aceea), morcovii cu lapte Furculițe pentru masă nu capetă, decăt preotul și câte un domn, ceilalți mîncă cu furculița naturală, care i-a făcut o mă-sa, și cu lingura.

Cătră sfîrșitul mesei vine găina nașilor. Femei cântărețe se adună în mijlocul casei. Cea mai sfătôsă ține în mînă o găină, la gât cu un șir de găoci de ouș. Ele cîntă pe o arie monotonă cîntecul găinei de următorul cuprins:

»Și-a dăina, dăina, dăina
D'ale lele, nune dômne*,
Unde sed preoții-i
Parcă-i Christos cu toții,
Unde sed mesenii-i
Parcă-s domnii țeri i
Unde sede nunu mare
Parcă-i sôre, când rêsare.
Unde sede nuna mare,
Parcă-i luna când rêsare,
Unde sed feciori de nun,
Parcă-i rënd de porumbei,

*) Versul acesta se repețesc după fie-care rënd.

Unde sed fete de nun,
Parcă-i rënd de turturele.
Nunu 'n munte s'o suit
Cu toiașu 'n munte-o dat,
Trei isvôre-au isvorit,
Un isvor de nyiru sfânt
Și-un isvor de grâu roșu
Și-un isvor de lapte dulce.
Nyirul sfânt preoților
Gin roșu mesenilor,
Lapte dulce hinilor.
De la nunu, pîn la hinu
Mere-un rfu de lapte dulce.
De la hinu pîn' la nunu
Mere-o puică ouțore,
Din chiciore scăpărând
Și din gură glăsuind:
— Nună, nună, dômna nună,
Pune-o mînă de-astînga
Și plătesce puicuța,
Că de nu ne-o vei plăti
Noi puica om blăstema,
Nici un ou nu va oua,
C'asa-i legea 'n satu nost
Să dea preotu zlotu
Să dea nunu taleru,
»Și mesenii, cari ce-or vrea
C'asa-i legea pe-aicea«.

Cîntând tot jidăresc și ciupesc găina, ca să facă larmă.

garia au avut la olaltă o sumă de peste 2 milioane de dolari.

In vederea emigrării, ce cresc din an în an, Statele Unite vor lua măsuri pentru a împiedeca emigrările în masă. Se dice, că congresul american va aduce o lege în privința acésta, care va stabili următoarele măsuri: 1) Eschiderea tuturor analfabeților din numărul emigranților; 2) eschiderea tuturor persónelor, cari n'au împlinit un număr anumit de ani de vîrstă și 3) statorirea unei sume mai mari de bani, pe care trebuie să o aducă cu sine fie-care emigrant.

Cât de mult a crescut numărul emigranților din Austro-Ungaria, începînd cu anul 1861 până aji, rezultă și din următoarele: în anul 1861, când s'a pornit emigrarea în America, au emigrat 13 persóne, ér în anul 1905, 275.693 persóne.

Dela comună.

Representanța orașului Brașov și-a ținut adunarea generală erî după amiazi la orele 3. Adunarea a fost întâi presidată de vicespanul Dr. Jekel (până ce s'a făcut alegerea medicului veterinar la abator), apoi mai pe urmă de primarul Fr. Hiemesch.

Vicespanul deschidînd ședința, spune că la ordinea zilei este alegerea veterinarului, apoi invită adunarea a alege bărbai de încredere. La propunerea primarului se aleg membrii de încredere: Fr. Neugeboren, Enric Aronsohn, George Veres sen. și Iosif Maximilian. In comisiunea de candidare fură aleși: Dr. Ernest Schnell, Miklós Mártha, Dr. Eug. Meșianu și Fr. Hiemesch.

Suspendându-se ședința, comisiunea candidatore se retrage spre a compune lista candidaților sub președința vicespanului. La redeschiderea ședinței, președintele anunță, că au concurat 5 inși, anume: 1. Wilhelm Ungar, 2. Alexandru Suru, 3. Izidor Flegmann, 4. Arpad Gerő și 5. Izidor Halász. Afară de Suru, toți jidovi.

Resultatul votului a fost:

Alexandru Suru (Român) 54 voturi, Wilhelm Ungar 20 voturi.

După câte-va minute ședința se deschide din nou de către primarul Fr. Hiemesch.

Inainte de toate se parentează membrii repausați: Carol Iacobi fost primar, a cărui mörte se trece cu regret la procesul verbal, aducîndu-se acésta la cunoștința vèduvei; față cu repausatul Tutsek Carol adunarea își exprimă regretele ridicîndu-se.

Primarul uréză membrilor an nou ferioit și după aceea numesce pentru verificarea procesului verbal pe d-nii: Fr. Neugeboren, G. Weber și G. Scherg pentru textul nemțesc, Veres György, Dr. Zakarias și Mártha pentru textul maghiar și Ion Aron, Iosif Maximilian și Ion Sabadeanu pentru textul românesc.

Primarul raporteză despre diferite afaceri curente, între cari despre permi-

siunea ministrului de comereciu de a se ținî în Brașov la 16 și 17 August tîrg de cai de lux, despre respingerea planurilor pentru zidirea spitalului și ordinul ministrului de interne despre elaborarea altor planuri.

S'au făcut mai multe interpelațiuni. Intre interelanți este și d-l Dr. N. Mănoiu, care interpeléză în următoarele cestiuni: 1. Cadastrul vitelor la abator se nu fie condus de veterinar, fiind-că în urma acestei munci, veterinarul își neglijează alte datorii. 2. La expositura polițienescă în Scheiu nu sunt decât 2 poliști, insuficienți pentru menținerea siguranței publice 3. Intr'un cas grav de îmbolnăvire la orele 9 s'era nu era nici un medic la spital. 4. Firma Maier împiedecă circulația pe drumul din Poiană.

Primarul răspunde, că va cerceta cestiunile atinse în interpelațiuni.

In privința împrumutului de 3.200.000, ce are de gînd a contracta comuna pentru cheltuelile canalisării și alte investițiuni, precum și pentru capitalul necesar zidirii spitalului, adunarea autoriséză magistratul să între în contact cu institutele financiare din patrie și străinătate și să raporteze la timp despre rezultat.

Ședința a durat până la orele 8 s'era.

Șcôla civilă de fete română din Arad.

On. Redacțiune! Negreșit, că prima preocupățiune a fiesce-căruia om cu familie trebuie să fie educațiunea și instrucțiunea copiilor s'ei în spirit creștinesc și național. Așa numai vom contribui unul fiecare la crescerea unei generațiuni de care să ne fie fală și care cu demnitate să ne înlocuească. Condus de acest principiu o fetiță a mea, care mai nainte a fost eleva unui claustru vechiu și cu renume, în anul acesta soția mea a dus-o și înscris-o în șcôla noastră civilă de fete cu internat din Arad.

Am tot dorit ca să-mi cercetez fetița și să mă conving despre viața din acel internat. Așa nu de mult am fost acolo și voesc ca onor. public cetitor al prețuitei „Gazete“, să aile cum e condus acel institut de educațiune și instrucțiune, ca să-și pótă face o judecată clară asupra viitorului elevelor din acel institut.

Mărturisesc din capul locului, că am fost plăcut surprins de toate cele vèdute și constatate în internat. Din convorbirea cu dómna directóră, vèd. Iudita Secula născ. Truța, o matróna venerabilă, m'am convins, că dënşa este sufletul șcôlei. Prin cultura ei înaltă și fôrte alésă, într'adevăr imprimă în sufletele fetițelor: iubirea de nēm, de lege, de patrie, de curățenie și ordine. Apoi din fețele rumene și ținuta vióe a elevelor am dedus și m'am convins, că dënsele se bucură de o hrană îndestulitóre și nutritóre, precum și de o tractare părintescă, bună, sinceră și iubitóre,

atât din partea dómnei directóre, cât și a domnișórelor profesóre.

Dómna directóră a avut afabilitatea de a-mé conduce și de a-mi arăta întreg institutul: prînditor, dormitor, muzeu, scaldă, cină, infirmerie, cămară, celariu, salele de învățămînt ș. c. l. și cu toate că acest edificiu vechiu nu e prea încăpătoriu, totuși o ordine și curățenie mare ca și aici, nici într'un internat mai modern n'am putut găsi.

O datorință morală m'împlinesc revîndu-le aceste în publicitate, ca un om cu totul independent, fusé cu interes față de acésta șcôla. Pot fi mândri îndeosebi atât P. S. S. D-l episcop Ioan I. Papp, cât și conducătorii institutelor noastre din Arad, că în dómna directóră au aflat persóna dorită, care cu tot devotamentul sufletului său nobil conduce acest institut.

Un tată de familie.

Dela Sibiiu.

(Teatru român în Sibiiu. — Bobotéza. — Diua sf. Ioan.)

Sibiiu, în 21 Ian. 1906.

În diua de Bobotéza, s'era, am avut fericirea de a asista la o producțiune teatrală aranjată din partea unui mic grup de diletanți din Sibiiu, sub conducerea artistului nostru Z. Bărsan.

Producțiunea a avut loc pe scena „teatrului orașenesc“ jucându-se piesa „Năzdrăvenile diorțului“, comedie în trei acte de Labiche, localisată de I. Malla.

Sala teatrului a fost aprópe plină. Punct la 7 ore capela teatrului începe esecutarea uverturei de Dr. T. Brediceanu, cîntată aji-vară la „Serata etnografică“, după care apoi ridicîndu-se cortina, se începe producțiunea. In actul al doilea ne electriséză și a produs mult haz d-l Z. Bărsan, când în rolul lui Ionescu, însurățelul nefericit, — care scapă de o sócră și dă de două, — apare pe scenă cu un brat de cutii, pe cari le scapă din mîni speriat, zărind pe fosta lui sócră, de care s'a creșut de-a mîntuit.

Ce privește succesul general, a fost multămitor, ér' ce privește rolul principal din piesă, acela al Cleopatrei Gaspardini, devenită de 2 ori sócră, acesta este atât de greu, încât la esecutarea lui se recere talentul unei actrițe consumate.

Dér pe lângă toate aceste, toți s'au achitat bine de rolurile lor, deși s'a cam observat, că lucrul este aranjat cam în pripă.

Bine s'au interpretat rolurile dintre bărbai domnul Enescu, care în rolul Smochinescu a fost la înălțime, ér' dintre dame d-șóra Hortensia Cosma, care în rolul nevestei a II-a a lui Nicu, a jucat de tot drăgălaș și cu succes. Ambii au avut roluri fôrte potrivite, de cari apoi s'au și sciut achita peste așteptările tuturor.

Deși d-șóra Letiția Popescu a avut cel mai greu rol, totuși a sciut să se

achite atât de bine de el, încât, decă făcea o mască bătrână, ni s'ar fi părut sentat drept o sócră perfectă. Pentru — și aci mă rog să mă scuse fiitóre me sócră, — bine dice un raportor al „Gazetei“, că „sócră e pómă acră“.

D-l Munthiu încă s'a predat bine rolul, numai de ar fi vorbit puțin mai tare.

D-șóra M. Popescu a predat drăgu și cu pricepere pe fata din casă.

Celelalte persóne încă s'au dat și lința să-și interpreteze bine rolurile.

Aflăm, că în carnaval d-l Z. Bărsan voesc să aranjeze o reprezentație teatrală mai mare.

* * *

Diua de Bobotéza s'a serbat în Sibiiu, ca de obicei, într'un mod frumos. In biserica gr. or. din suburbiul Iosefin s'înșfîntirea apei a servit I. P. S. Sa D. Metropolitul Meșianu cu mare asistență. Ér în biserica gr. cat. a servit d-nii protopopul N. Togan și A. Bunea, ér s'înșfîntirea apei a fost împreunată cu paradă militară, la care a asistat multă lume, apoi reprezentanții corpului ofiteresc și o companie de soldați ai regimentului 2 cu muzică care a făcut onorurile și a dat obicinuitele salve, precum și o companie formată din soldații celorlalte soiuri de arme din Sibiiu.

* * *

A 2-a di de Bobotéza, adevă în diua de Sânt-Ioan, s'a serbat onomastica I. P. S. Sf. Sale d-lui Archiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu. După terminarea serviciului divin membrii consistoriali, profesorii seminariali și inteligența română din Sibiiu s'au prezentat în corpore la I. P. S. S'au unde în numele tuturor Preacuvioșia S. d-l Archimandrit și vicar arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, a felicitat în cuvinte frumoșe și bine simțite pe I. P. S. S'au care emoționat și în cuvinte alese și dragoste, împărțind apoi binecuvîntări arhierescă tuturor, își exprimă dorința, că buna futelegere să domnescă și de acînapante în turmă și păstor.

Zenius.

Bibliografie.

Liturghieia bisericeii ortodoxe diaconul I. V. Raiculescu, licențiat în teologie, diacon la biserica catedrală din Tim Severin. Cu o precuvîntare de d-l Iona Kalinderu membru al Academiei Române cu portretul I. P. S. S. Iosif Gheorghiciu, metropolit al Ungro-Vlahiei și Primat al României. — București, Tipogr. Guttenberg, Str. Dómnei 20. (Cărticica XXIX-a din biblioteca populară a Administrațiunei domeniului Corónei).

*

A apărut „Gelosii“, comedie într'un act, după germană, de Moșul. Brașov. Tîs pografia A. Mureșianu 1905. O piesă fôrte potrivită pentru diletanții noștri dela sate și orașe (pentru 3 domni și 2 dame). Preșul 40 fileri franco.

*

Pentru cîntec, fie-care cîntăreță capătă dela nună câte-un creițar. Socăcița, s'era, vine cu mîna legată și se plînge, că și-a ars'o frigînd la carne. Nuna se îndură și-i dă o pupăză și doi creițari. Preotul însé nu vrea să-i dea nimic. Dënșul găsește pe socăciță mincinosă, pentru-că el n'a vèdut nici o bucată de carne prin blide. Socăcița n'are ce face, se retrage cu buzele umflate, în risul tuturor.

In timpul mesei, sticla cu vadra de rachiu este în mijloc. Din ai finului cei mai dibaci umplu din ea sticle, cari se golesc în jurul Mesei. După-ce se satură nașii, cu toți invitații lor, ies din casă și fac loc la ochemății finilor. Ei se duc acasă la dënșii, unde le întind altă masă.

Și se întinde petrecere și deoparte și de alta. Decă se găsește o flueră, încep și la jocuri.

Acésta este Masa cu dulce și se pune de regulă Dumineca. Tómma.

In aceeași săptămîna, s'eu în săptămîna a doua, Miercurea s'eu Vinerea, finii pun și o Masă de post.

Acésta se face în cerc de tot res-trins. Nu se mai fac invitări. Ca Pom se folosește cel de mai nainte și pentru preot se pun două năporoșne, un cap, pentru nun o scară.

Măncări de post sunt: fasole și grâu fiert. Rachiu se n'telege.

Masa se numesce și Pomană, pentru-că se pomenesc cei morți. Masa cu dulce se pune de obicei în curte, decă e timp frumos, cea de post numai în casă. La mese preotul nu capătă plată în bani.

* * *

— Tóte sunt bine scrise, dișe nenea Precup, căruia îi cetisem lucrarea. Dér s'ar mai puté adauge ceva.

— Anume?

— Eu țiu minte, că înainte de asta cu trei-deci și opt de ani nu se puneă Masă fără carne de ôie. Tot-déuna se tăia câte-o ôie grasă. Din carne se făcea atunci un fel de tocană. Se tăiau câte o sută de cepe, se usca apoi pâne pe cuptor, pânea se sfărîma și puneă peste carne. La mănecarea acésta îi diceau Bureți, și era așa

de gustósă, încât nimeni nu măneca altfel de bucate, până mai erau „bureți“. Pe vremea aceea preotul, pe lângă pâinile pomenite, mai capéta tot-déuna: capul, o spată și pielea ôiei. Drept că pe vremea aceea și preotul și preotéșea umblau tot cu cojóc. Datina asta s'a șters la noi numai de când cu alegerea preotului de astăzi. Atunci al doilea candidat făgăduise că, decă va fi ales el, între altele nu va cere dela ômeni nici capul, spată și pielea ôiei, cari se dau la Mese. Cu condiția asta s'a ales și părintele de acum.

Astăzi datina acésta se mai ține în Ilimbav, unde însé preotul capéta numai capul și pielea ôiei.

— Bine, nene Precup, să însemn și asta.

N. Petra-Petrescu.

Beniamin Franklin.

La 17 Ianuarie s'au împlinit 200 de ani de la nascerea marelui bărbat american Beniamin Franklin, a cărui viață va servi ca model pentru toate timpurile. Étă

de ce ținem să publicăm mai jos în mai multe urmări, după Fr. Hoffmann, frumoșă biografie a vrednicului bărbat.

1.

Putini ômeni mari și renumiți sunt, al căror nume să-l rostesc cu venerațiune mai profundă, decăt numele simplului American Beniamin Franklin. Acesta a fost un bărbat, după inima lui Dumnezeu, care nu numai că iubia neamul omenesc, dênșu și dăruit atâtea binefaceri, cum numai puținii au făcut-o dintre cele mai slăviți bărbai ai tuturor timpurilor; un bărbat, care a umblat tot d'auna drept și pe calea cea ôblăg care a lucrat pentru libertatea cetățenilor s'ei, cum abia a luptat vr'un cetățen al Romei s'eu Greciei, și care cu totă mărimea sa, tot d'auna a rămas simplu și fără pretensiuni.

Beniamin Franklin s'a născut în Boston, capitala actualului stat Massachusetts în America de nord, la 17 Ianuarie 1706. Tatăl său Iosiah Fran-

„Luceafărul“, institut de arte grafice, cură, Budapesta IV, strada Molnar Nr. Edită:

„Luceafărul“, revistă pentru literatură și artă, cea mai răspândită și îngrijită revistă ilustrată românească. Apare de trei ori pe lună, având de colaboratori cei mai distinși scriitori români. Directori: A. Goga, O. Goga, C. Tăslăuanu.

Abonament:

Preț simplă: 1 an 12 cor. 6 luni 6 cor. Preț de lux: 1 an 26 cor. 6 luni 10 cor. Pentru preoți săraci, învățători și studenți: an 7 corone.

„Nelușă“, revistă umoristică și satirică ilustrată. Apare în mărime de cel puțin 12 pagini ilustrate bogat.

Abonament:

Pe 1 an 8 corone, 6 luni 4 corone. Pentru preoți săraci, învățători și studenți: Pe 1 an 6 corone, 6 luni 3 cor.

Volume editura Luceafărului:

Goga: „Poezii“ 2 cor. ed. de lux 3 cor. Agărbiceanu: „Dela Tară“ 1 cor. 50 fil. Ciocărlan: „Traiul nostru“ 1 cor. 50 fil. Chira: „Icoane“ 1 cor. 20 fil. Bărsan: „Ramuri“ 2 cor. Gorki: „Nuvele“ 1 cor. K.: Coșbuc Koltényei 1 cor. Porto pentru 1 volum 10 fil.

ULTIME SCIRI.

Viena, 24 Ianuarie. Războiul va răzbi cu Serbia a fost declarat azi. În ordinul ministrului de comerț ungar, toate oficiile vamale de-alungul graniței croate, au fost informate telefonic, că este *riguros interzis importul boilor, oilor și caprelor din Serbia*. Ordinul este motivat de conștientizării sanitare. În realitate însă el indică *declararea războiului vamal*. Delegații sârbi au primit ordinul să plece imediat din Viena și să meargă să se răzbi vor părăsi orașul. Delegatul *Milovanovici* a primit ordinul de a se duce la București. Șeful stației de trenuri a fost de asemenea înștiințat că guvernul ungar se închide granița pentru Serbia. Azi de dimineață trei locomotive de porci, care veneau din Belgrad, au fost trimise înapoi la Belgrad.

Paris, 24 Ianuarie. O telegramă din Algeiras anunță că delegatul marocan El Mokri, în discursul său arătat, că Marocul voese să jöce la conferință un rol de frunte și că arăta consimțământul lui să nu se facă nimic. Părerea generală este, că Germania a inspirat Marocului această titidine.

Budapesta, 25 Ianuarie. Disoluția parlamentului ungar a fost decisă în audiența ce a avut-o Fejervary la monarhul. Acesta este singurul mijloc prin care guvernul crede să asigure majoritatea.

Viena, 25 Ianuarie. Detaliuri grozave sosesc din Salonic despre dis-

trugerea satului românesc Stariceni de către bandele grecești și mohamedane venite din satele vecine. Bandidii au dat foc tuturor caselor din sat și au pusec fără milă asupra locuitorilor, cari fugeau pe câmp, ca să scape de moarte. Numărul răniților e foarte mare. Morți 16.

Producțiuni și petreceri.

O producțiune a studenților în Rîșnov. În seara zilei de 1 Ianuarie studenții din clasa a VII-a a gimnasiului român din Brașov au dat, sub conducerea d-lui profesor Dr. Blaga, o producțiune musicală-teatrală în Rîșnov. Scopul acestei producțiuni a fost, ca cu venitul curat să se mărească fondul lor pentru excursiunea, ce o vor face în primăvara aceasta în Italia.

Diletanții împreună cu D-l Bănuțiu, cari s'au produs în seara de 31 Decembrie înaintea publicului brașoven cu piesa teatrală „Nădrăvăniile divorțului“, au avut bunăvoința de a da concurs studenților noștri și de a mări astfel succesul reprezentațiunii, care a încântat mult publicul și mai ales poporul.

Primele bucați ale programului au fost compuse din orchestră, cor și declamațiuni, tot de ale studenților cl. a VII-a. Orchestra s'a produs cu trei piese, sfîrșind cu un marș viol. Corul a cântat mai multe piese populare drăgălașe, cari au stors aplauze. Au fost și două declamațiuni, una serioasă, a doua comică. Ambele au arătat pe bunii declamatori.

A urmat piesa teatrală „Arvinte și Peștelea“ de V. Alexandri, ca piesă comică. Bine jucată, a produs mare haz. După aceasta au urmat diletanții cu Bănuțiu, cari au avut un efect mare, cu deosebire asupra poporului, care a dus-o într'un ris continuu.

Reprezentăția a reușit pe deplin, ceea ce avem mai mult a mulțumi d-lui Ioan Hamsea; căci cu ajutorul și stăruințele sale a asigurat succesul tinerilor studenți, cari nu pot, decât să mulțumescă atât dînsului, cât și publicului, care a luat parte, pentru însemnatul ajutor ce l'a dat, la ajungerea scopului lor.

Corul bisericii române gr. ort. din Brașovul-vechiu a aranjat Vinerea trecută (ziua de Boboteză) o nouă petrecere împreună cu producțiune musicală-teatrală, pe care o pot numi din toate punctele de vedere reușită. A luat parte multă lume, care deabia s'a putut adăposti în jurul numărului mese din sala hotelului Nr. 1. Tinerimea din Brașovul-vechiu ni-a dat și de astădată o nouă dovadă despre priceperea și gustul său în ce privește aranjarea unei frumoase petreceri populare. Atât corurile sub conducerea abilă a d-lui Stefan C. Voicu, cât și piesele teatrale („Lecuit“ comedie într'un act de C. Bredeanu și scena umoristică „Cine crede lesne, ușor se înșală“) au avut un deplin și frumos succes. Dintre diletanți merită deosebită laudă d-șora Maria Petrișor și d-nii D. Jaliu, I. Tampa, I. Rusu, G. Popovici, C. Cârstea, N. Florea, E. Dăstar și D. Negură. După producțiune a urmat jocul nostru național „Bătuta“ executat cu multă precisiune de 16 d-șore, membre ale corului bisericesc, îmbrăcate în costume frumoase de marinari, și „Călușerul“, jucat de 13 tineri sub conducerea vătavului I.

Aldea. Atât „Bătuta“, cât și „Călușerul“ a oferit privitorilor un tablou foarte pitoresc și cei cari n'au venit la petrecere, pot regreta această frumoasă prilejitate. S'a început apoi jocul, care a durat până în zorii dimineții.

Rip.

În Săcele s'a dat o petrecere de anul nou din partea elevelor și tinerimei române din Satulung, la inițiativa neobositului domn R. Verzea, preot la Biserica sf. Arhangheli din Satulung. Această producțiune prin programul ales și prin activitatea desfășurată atât de conducători, cât și de diletanți, va rămene o amintire frumoasă pentru noi.

Producțiunea se începu cu cunoscutul cântec „Eu mă duc codrul rămâne“, cor în două voci egale de T. Popovici, executat de elevele școlii de repetiție din loc. Atât acest cântec, cât și „Sunt țigancă“ de același autor, au stors aplauze îndelungate.

„Portul românesc“, teatru de M. Drăgan, a fost jucat cu mult succes de Maria Vineș, M. Popa, Ef. Tuțuian și M. Cârstea. D-l D. Cazacu student octavan, prin declamațiunea poeziei „Nunta Zamferei“ de G. Coșbuc, a fost viu aplaudat. Domnișora Speranța Dogariu cu vocea-i frumoasă și clară, ni-a făcut o frumoasă surpriză prin cântecile „Noua călugăriță“ și „După fragi și după mure“ executate solo. A fost îndestul răsplătită prin îndelungatele aplauze ale publicului. Declamațiunea comică „Cine-i Nuhăm“ de Th. Speranța a produs o ilaritate generală. Urmază „Buna înțelegere“, un trialog foarte instructiv pentru tinerime. Domnișora Victoria Moldovanu a cântat „Să mor de a ta iubire“ și „Te-am așteptat“, acompaniată la pian de domnișora M. Iarca. Aplauze prelungite și generale au dat cea mai deplină dovadă de satisfacțiunea publicului.

„Îmbrătoșarea meserilor“ improvizatiune de R. Verzea și executată de elevii: Manole Rîpescu și Bunenciu, a făcut o prea frumoasă impresiune. Urmază apoi punctul ultim „Dușmănoșă“, teatru de M. Drăgan jucat de eleve.

Dansul, care a urmat reprezentațiunii, s'a desfășurat în cea mai frumoasă regulă, amuzându-ne foarte bine până la orele 4 dimineață când fie-care la despărțire am dus cu noi cea mai frumoasă amintire. Onore-i-se cuvine neobositului preot R. Verzea și soției sale, care ori când vorba despre conservarea obiceiurilor și drepturilor noastre, totdeauna îi vedem în frunte.

I. O. Borcea.

Inteligența română din Gherla și împrejurime invită la petrecerea cu dans care se va aranja în 4 Februar 1906 st. n. în sala cea mare a „Coronei“ din Gherla. Prețul de intrare: pentru o persoană 2 cor., în familie 1 cor. 60 fileri. Începutul la 8 ore seara.

„Călimdarul Plugarului“.

În editura Tipografiei A. Mureșianu, Brașov, a apărut Călimdarul Plugarului pe anul comun 1906.

Abonaților diarului nostru, cari voesc să aibă acest Călimdar, li-se va trimite cu prețul de 40 bani franco.

Din Bistrița.

16 Ian. 1906.

(Crăciunul și anul nou la noi.)

On. Redacțiune! Vin a Vă raporta una-alta despre Crăciun și anul nou al nostru, și, spre bucuria noastră, numai lucruri bune.

Crăciunul a venit, ca de regulă cu frig. D-er a adus bucurie copiilor săraci români din Bistrița. S'a introdus și la noi de ani de zile obiceiul frumos al „Pomului de Crăciun“ cu darurile săracilor. Înaintea Crăciunului s'a colectat spre acest scop circa 400 cor., despre ce se va da socotă publică separată. Inteligența română de aici, s'a arătat și de astă dată, ca tot-deuna, darnică și binevoitoare.

În special merită totă lauda d-șorele colectante Valeria Poruț, Zenobia Triff, Elena Domide și Anuța Colcer, cari cu abnegație și cu plăcere, d-er și cu frumos succes s'au achitat de sarcina colectării ofertelor pentru copiii săraci.

În presera de Crăciun un pom gigantic, bogat încărcat, a atras la biserica românească nu numai pe copiii săraci, ci pe părinți, apoi aproape totă inteligența și chiar o mulțime din societatea streină de aici. Ceremonia bisericescă, săvârșită de d-nii preoți: G. Domide și Ciril Negruțiu, colindele și declamațiile ocazionale ale băeților; împărțirea hainelor, încălțămintelor etc. și bucuria săracilor, toate au făcut un preludiv fericit sărbătorilor de Crăciun.

A venit apoi anul nou. Bravul tineret inteligent, ne-a adus nouă plăceri, tot așa de mari. S'au pregătit cu un concert bogat, sub conducerea măistrului de cor. C. F. Rohrbach și au secerat succese rare, cari au covârșit succesele altcui frumoase ale anilor trecuți.

În presera de anul nou, era de față în sala cea mare de la „Regele Ungariei“ aproape totă inteligența română împărțită la numeroase mese, apoi era mândra cunună a junimii, la două mese mari așezată, în fine erau chiar și oșpeți din depărtări, veniți — der numai din întâmplare — căci în afară nu s'au trimis invitații. Astfel am văzut acolo pe d-l I. Bozacu, preot și mare proprietar în Sombatelec, familia Nemeș din Panczelceș, familia Vasilechi din Nușfalău, familia Marinceș din B. Huedin ș. a. Era prezentă și familia d-lui C. F. Rohrbach, măistrul de cor al reuniunii de muzică săsească din loc. — Localul s'a dovedit neîncăpător.

Fără întârziere s'a început executarea programei bogate, publicată și în „Gazeta“.

Primul punct a fost „Cântecul“ de G. Musicescu, cor mixt. Ridicându-se cortina, o scenă drăguță se deschide ochilor. Nu mai puțin de 36 tineri și fete, toți frumoși și toți cântăreți, în frunte cu d-l C. F. Rohrbach, intonează farmecător „Ca un glob de aur“. Toate vocile s'au achitat

lin, un bărbat harnic și înțelept, nu putea să dea micului Benjamin o creștere, cum ar fi dorit, căci nu era bogat, er cu meseria lui, săpunăria și fabricarea de luminări, putea să-și hrănescă numai slab numeroasă familie. Benjamin, cel mai mic între 16 copii, a învățat ca și ceilalți, cum a dat Dumnezeu, a serie, ceti și socoti, încolo a trebuit el însuși să-și deschidă drumul și să găsească mijloc, spre să potoli setea de învățătură. Iubirea științei se stîrni curînd în băiat și când a observat tatăl său acesta s'a lăsat de gândul, ce-l avuse mai înainte, să-l învețe pe băiat meșteșu-

gul săpunăriei. Până la vârsta de doisprezece ani Benjamin a trebuit totuși să-i fie de ajutor tatănelu. Apoi, ca să vadă la ce meșteșug ar avé băiatul mai mare atragere, l'a dus astăzi la un atelier, mîne la altul, i-a arătat zidăria, butnăria, căldăria și timplăria. Vizitele acestea i-au fost de mare folos băiatului, căci îi ascuțiau spiritul de observație și îi dădură mînilor o dibăcie, care i-a venit mai târziu în ajutor, mai ales la fabricarea mașinelor pentru experimentele fizice.

Fie-care oră liberă, băiatul dori-tor de învățătură, o întrebuinta pen-

tru lectură. Mai bucuros cetia descrieri de călătorii, și impresia cea mai mare a făcut-o asupra sufletului tîner al lui Benjamin o carte, care a însușit deja pe mulți eroi, anume biografiile lui Plutarch, care se afla în biblioteca tatănelu în traducere engleză. Cartea aceasta a cetit-o și re-cetit-o Benjamin și din ea și-a sorbit el avîntul puternic.

Bătrînul Franklin, când a văzut atragerea irezistibilă a lui Benjamin pentru carte, l'a dat ca ucenic la unul din fii săi mai mari, James, care era tipograf.

Fratele mai mic nu era tocmai

culcat pe trandafiri la bade-seu, căci James era un om tare aspru, care nu lăsa nepedepsită nici cea mai mică neglijență a ucenicului și îl puneala lucrurile cele mai josnice. D-er Benjamin suferea cu răbdare și numai din când în când se jăluia tatălui său, când i-se părea că nu mai pöte de greutate. De câte-ori se jăluia însă, tatăl său îl înfrunta rău, și starea lui tot nu se îmbunătăția. În cele din urmă, vădînd, că n'are încotro, se mulcomi și nu se mai plîngea, ci suferea în tăcere. La lucru își dădea mare silință și în curînd a făcut așa frumoase progrese, încît stăpînul său

Cel mai numeros profesor și medic îl prescriuă ilnic

Sirolin

delaturăză: tusa, fl-gma „sudorea“ de noapte.

contra morburilor de plumăni, catar, tuse măgărăscă, scrofule și influență.

Se vë feritî de imitație, de aceea se se cëră: Pachetarea originală „Roche.“

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel Helveția (Schweitz).

„Roche“

Se capătă cu prescriere medicală în farmacii, Sticla 4 cor.

perfect de datorința lor. Aplauzele publicului au fost dovădele plăcerii generale.

Al doilea punct a fost „Scrisoarea Luciei”, monolog prelat cu multă istețime de d-șora Elena Domide, care a secerat perfect succes în tota privința, și ca pre-dare curată, sigură și ca mișcare dragă-lăse, potrivită. A fost aplaudată îndelungat și repetit.

Al treilea punct: Potpourri național (A. Kratochwill). Bucată de pian, executată de d-șora Emilia Culean. Voi spune de-adreptul părerea generală: jocul a su-ces în măsură perfectă, ceea-ce era de prevădut, căci d-șora E. Culean e o bună pianistă și peste tot și ca altistă în cor e cunoscută ca talent declarat. Publicul a onorat-o cu aplauzele foarte bine meritate.

Al patrulea punct a) „Cântec de primăvară” de I. Vidu. Cor de dame. Trei voci. b) Veselia, cor de dame. Trei voci. (Din Lucreția Borgia.) Acompaniat de quartet instrumental. Ambele coruri au succes perfect. În special „Veselia” a cu-cerit cu putere complăcerea și aplauzele publicului. A trebuit la insistență, să se repeteze. Quartetul era susținut de 2 vio-line: d-șora Valeria Poruț și d-l E. A. Chiffa. Flaut d-l Gh. Triff. Pian d-l Victor Manu. Toți s'au achitat perfect. Atât corul de dame, cât și quartetul, ținea să atragă și cuoerescă atenția publicului. Au fost resplătiți cu aplauze îndelungate. Al cincilea punct: Ideal. Poesie de G. Coș-buc, declamată de d-șora Elena Monas-terian. Publicul a fost foarte plăcut surprins de succesul acestui punct. D-șora Elena Monasterian, o fetiță tânără, acuma a pă-șit prima dată în viață pe scenă, înaintea publicului. Poesia „Ideal” e lungă, și to-țuși nu a dat greș. Dicțiune curată. Ținută stăpânită, echilibrată. Liniște și emoție măsurată. Mișcările moderate și plăcute. A fost resplătită cu aplauze meritate. Al șaselea punct. Quartet. a) Gavotte de Padre Martini. b) Alla Turca. Rondo. Mozart. A fost susținut de două violine: d-șora Vale-ria Poruț, d-l Emil A. Chiffa. Flaut d-l G. Triff. Pian d-l Victor Manu. Acest punct a adus plăceri nouă publicului. În special punctul b) Rondoul „Alla turca” a fost cu putere aplaudat și s'a bisat. Toți factorii quartetului s'au achitat cu demni-tate de datoria lor. Era draguț se vedea cum d-șora, cu ce succes susținea rolul său, în concurență cu ceilalți factori, bă-rbați, cari asemenea erau stăpâni pe rolu-rile lor. Au fost cu toții resplătiți cu aplauze meritate. Al șaptelea punct: Mugur mugurel, G. Dima. Solo. Bariton. Cântat de d-l Victor Gael, acompaniat de d-l C. F. Rohrbach. Un punct nou și isvor nou de plăceri, din sfera acesta. D-l Gael are o voce puternică, plăcută și volumi-nosă de bariton. O energie plăcută în cant și o ținută potrivită. În Bistrița, acum a debutat prima dată. Publicul nu voia

să-l absolve de pe scenă. A trebuit să biseze, ba să mai cânte și alte bucăți „Mi a trimis badița dor” ș. a. D-l Gael cuceresce publicul și ca voce și ca figură. O școală bună, sistematică musicală, pe viitor, va face din d-sa un factor de mare valoare.

(Va urma.)

Adunare de învățători.

Ludoșul-de-Murș, Ian. 1906.

Despărțământul „Ludoș” aparținător Reuniunii archidiecezane și-a ținut ăst-an adunarea de toamnă în Dateș. O zi de bu-curie a fost această pentru învățătorii trac-tului „Ludoș”, vedându-se, că și învăță-toarii români dau semne de viață, năsuin-du-se din toate puterile, ca să poată câ-t mai bine corăspunde frumosului nume de educători. Despre decursul acestei adunări, deși foarte întârziat, cred totuși necesar a raporta următoarele:

Dimineața la 8 ore participare în cor-pore la serviciul divin, după care a urmat prelegerea de probă ținută prin învățăto-rul local Ioan Catona cu elevii cl. I. des-voltând litera o. Prelegerea a reușit bine. Președintele Vasiliu Morariu deschide adunarea prin o cuvântare în care destă-șură mărțea chemare a învățătorului ro-mân în aceste timpuri grele și meritul acelora, cari scot poporul din întunec la lumină. Din 18 membrii ordinari, au fost prezenți 16. Romul Luca a disertat despre tema: „Causa neîncasării repartiziunilor școl. și în ce chip s'ar pute încassa”. S'au adus mai multe concluse referitoare la sfera școlară. S'au încasat de la 16 mem-brii 60 cor. taxă, ce s'au și espedat birou-lui central în 7 Nov. 1905. Făcându-se alegerea oficialilor desp., adunarea s'a închis.

Profit de ocaziune, cu permisiunea On. Redacțiunii, a da o deslușire d-lui „Murășianul” privitor la aserțiunile ce le face în nrul. 284 din 1905 al „Gazetei”.

Subscrișul, ca președinte desp. „Ludoș” imi țin de datorință a-mi apăra despărțământul și a declara, că nu merită a fi calificat de indolent numai pentru mo-tivul, că în anul 1904/5 a plătit la cassa Reuniunii numai 6 cor. Causale pentru cari n'a plătit mai mult, sunt multe și fe-lurite. Salarele învățătoresci în acest despărțământ se primesc o parte în bani din repartiziuni pe popor, o parte în loc so-cotit în bani. În urma secetei celei mari din 1904, și unii și alții au rămas în mare parte fără salariu. Și așa nu au fost în stare de a-și plăti nici barem taxele de membri. Dacă nu au plătit în 1904/5, au plătit și vor plăti în 1905/6 și în restanță tot nu vor rămâne, ca desp. „Ludoș” pe venitor să fie scutit de un astfel de blam.

Vasiliu Morariu,
înv. preș. desp. Ludoș.

Contibuiri pentru copiii săraci.

Am publicat în Nr. 284 al „Gazetei” din anul trecut numărul elevelor și ôme-nilor bătrâni, cari au fost îmbrăcați Vineri înainte de Crăciun de Comitetul Reuni-unei Femeilor române din loc din o co-lectă făcută de Comitet anume spre acest scop.

Pe calea de colectă s'au adunat 515 cor. La această colectă au contribuit ur-mătorii:

»Filiala Albina» 50 cor. D-na E. A. Popovici 16 cor.

Câte 10 corone: C. A. Săvuleanu, Gheorghe Nica, Mihalovici & Nusbächer, Anastasie Safrano, Nicolae Dima, Elena Safrano, Elena Vajda de Voivod, Dr. I. Moșoiu, Petru Nemesi, Dr. Eugen Mețian, Ioan Ciureu, Ioan Lengeru, Diamandi Ste-riu, Elena Sabadeanu, Tini Dr. Mănoiu. — Profes. G. Chelaru 8 cor.

Câte 6 corone: Eleftera Safrano, Pe-tru Pop, jude, Bălașa Blebea, Zoe Damian, Ioan D. Avrigeanu, Maria Burduloiu.

Câte 5 corone: Catina Bărsan, Ioan N. Bidu, Catina Pușcariu, Elena Pavel Eugenia Dr. Vecerde, Sidonia Petrovici, Profes. Dionisie Făgărășan.

Câte 4 corone: Leontina Dr. Bunea, Maria Tarczay, Maria Cristu, Emilia San-ciali, prof. Ioan Socaci, George Savu, Ilie Savu, Elena Mureșianu, Nicolae Gră-dinar, Elena Blebea, Virginia Vlaicu, Ma-ria Zănescu, Sofia Enghirliu, Maria Iordan Muntean, Maria G. Dima, Agnes Dușoiu, Maria D. Stinghe, Elena Moldovan, Ioan Dariu.

Câte 3 corone: Elena Dr. Blaga, Ma-ria Maximilian, Platoși, Reveica Pascu, Victoria Onițiu, Maria Cristan, Paraschiva Pernea, Maria Median, Dr. I. Hosanu.

Câte 2 corone: Juliana de Lemeny, Alexandrina Otencilescu, Susana Popovici, Nicolae Balea, Dumitru N. Căpățină, I. G. Eremie, Zoe Ciureu, Elena Bologa, Hortenzia Percea, Elena B. Baiulescu. Maria Bărbuceanu, Eugenia Stefanovici, Maria G. Stănescu, Maria Grecu (Brașovul-vechiu), Crisi Lecca, Ecaterina Suciu, Irina Hager Brașovul-v., Florea Coleșa, Brașovul-v., Reveica Jaliu, Brașovul-v., Ana Maria Brașovul-v., Maria Huzani Brașovul-v., Maria Dușoiu, Ioan Petcu, Marina Campeanu, Maria Brăncuș, George Fur-nică, Emilia Aron, Elena Brenci, Zoe Pe-tricu, Elena Ancă, Lucretia I. Lupan, Maria Popescu, Ecaterina Urzică, Eleftera Orghidan, Maria Loga, Paraschiva Olteanu, Maria V. Olteanu, Elena N. Furnică, Pa-raschiva Bădițoiu, Marina Popovici, Bălașa Vătășan, Maria D. Lupan, Maria Ciorte, Elvira G. Navrea, Polixeni Ilasevici, Ma-ria Maxim, Tincuța N. Bogdan, Elena Marcea senior, Elena Marcea junior, prof. Ioan Pricu, Gheorghe Russu.

Câte 1 cor.: Susana A. Mureșianu, Leontina T. Pop, G. Bucă, Efrolina Mun-tean, Dobra Oprea Brașovul-v., Paraschiva Notariu, Teodora Literat, Ecaterina Muș-lea, Iudita Vătășan, Maria Bănciță, Maria N. Navrea, Elena N. Ciureu, Amalia Chiffa, Marina D. Pulpași, Rebi Chiconban.

Peste aceste contribuiri firmele: Fra-ții Simai, Theiss & Márton și st. firmă Schütz, au donat stoffe pentru îmbrăcarea copilelor.

Folosim această ocaziune și ne-tămăim cea mai adăncă mulțumită fir-toți contribuitorii; cu deosebire mulțumim firmelor domnilor comercianți, cari le-atât de prevenitori și darnici.

Elena Sabadeanu
președintă

ECONOMIA

Acațul.

Patria acațului este America, în-mădă-și, unde el ajunge o înă de 27 metri, cu deosebire în Virginia. De aceea s'a mai numit și de Virginia.

În Europa încă a fost cunoscută o specie de acaț încă de prin al treilea după Christos, d-șr firi-nu a fost îngrijită și cultivată și se cade, a dispărut cu totul, făcând loc acațului din America.

Pe la începutul v-ului al III-lea (1600), adică pe timpul regilor bo-cesi Henric al IV și Ludovic al XIII, acațul a fost adus apoi în Eu-roa de cătră Ioan Robin.

La început acațul se cultiva cu s-șmă pentru florile sale. Mar-tăiul a fost adus și cultivat el în Franța, de unde apoi a trecut în Germania, ăr de aci în Austria, Un-garia, Italia și alte ț-ri, așa că astăzi mai nu există ț-ă pe globul pământului, în care să nu se cultive acațul.

În Germania acațul a fost cu-ciat mai de aproape și s'a recoltat, că el merită să fie cultivat nu numai pentru florile sale albe și roșcate, ci chiar și ca le-nă de foc. În părțile de m-șă-șă Germaniei s'au și cultivat păduri de acaț. Prin aceste apoi și îmbunătățit într-un mod clima ținutului dimprejur.

La noi în Ardeal și Ungaria acațul a fost introdus cam pe la anul 1700, d-șr nu s'a prea bucurat de el, cu deosebire, până pe la anul 1800, când prințul Ferdinand de Coal-Gotha și-a primit posesiunile din comitatul Peștei, unde apte început a cultiva pe pusele sale sipoșe păduri întregi de acaț.

După pilda dată de prințul Ferdinand, s'au apucat cei mai ri-proprietari de pământ și au început ei a cultiva acațul în mare, cum și-dice, fie ca gard viu împrejurul m-șturilor lor, fie ca pădure, așa astăzi pe ținsele puse ale Un-gariei, nu poți afla o colibă cămămică, de la care să lipsescă acațul.

Un av-nt mare a luat cu-a acațului atunci, când statul în-

se minuna. În orele libere Benjamin se îndeletnicia cu cetirea cărților bune și fiind-că diua avea puțin timp liber, el întrebuinta și ôrele nopții spre a-și cultiva spiritul.

Când tinerul Franklin cetia o propoziție bine alcătuită, se bucura, și nimic nu doria mai mult, de cât să poată scrie și el tot așa și să-și es-prime cugetele tot așa de lămurit și corect, ca și bărbații celebri, din scri-erile cărora se adăpa. Și el se apuca numai de cât de lucru. Dacă cetia o pagină seu două, închidea cartea și acum se încerca să scrie ceea ce ce-tise. Apoi asemăna scrisul cu tiparul și își îndrepta greșelile. Și greșelile erau din ce în ce mai puține, ăr u-neori avea bucuria să constate, că el a găsit expresiuni încă și mai bune și mai potrivite, de cât cum era mo-delul. Acesta i-a dat indemn și mai mare, așa că în cele din urmă el a ajuns un adevărat măestru al limbei.

2.

Fratele lui Benjamin scotea un

diar, la care colaborau bărbații cei mai învățați din Boston. Uneori se adunau acei domni la tipografie să se sfătuiască asupra articolelor, ce erau să se publice în numărul pro-xim. Ucenicul stând într-un colț, a-sculta și el. Odată veni vorba des-pre un articol, pe care voiau să-l publice în diar, într'o chestie impor-tantă, pentru care trebuiau câștigați cetățenii din Boston. Fie-care a fă-cut câte o propunere, însă nici unul n'a putut nimeri. Benjamin își gân-dia: „Dacă aș pute scrie eu artico-lul, știu că aș pune punctul pe i”. De dis n'a dis nimica, d-șr în capul lui era mare fierbere. Gândurile nu-l lăsară să adormă. A așteptat deci până s'au liniștit toți, apoi se sculă și puse pe hârtie ceea ce îi agita su-fletul. Apoi luă manuscrisul și îl viri în taină pe sub ușa tipografiei, așa ca să se găsească dimineața. Firesce, că s'a ferit să-și iscălescă numele și nu-i era frică, că va fi descoperit, căci fratele nu-i cunoscă scrisul.

Manuscrisul s'a găsit și a fost

cetit în conferința colaboratorilor. Își p-ote ori-cine închipui cum ticăia in-ma lui Benjamin, așteptând resulta-tul. Și bucuria lui, când articolul a fost laudat. Unul lauda claritatea și simplitatea, al doilea argumentele ni-merite, al treilea logica. Toți și-au exprimat dorința, ca necunoscutul a-utor să trimită cât mai des asemenea articole. Așa s'a și întâmplat și Be-niamin a fost încă de multe-ori lău-dat, une-ori însă și înfruntat, artico-lele însă toate i-au fost primite de bune și publicate.

Intr'aceea Franklin a învățat bine meseria și nu mai avea ce în-v-ța la fratele său. Las' că James a rămas până în sfârșit tot brutal și il și bătea uneori. Benjamin s'a hotărît deci să fugă din Boston și să-și caute norocul în alte meleaguri. Bani nu avea, și tinerul s'a v-țut nevoit a-și vinde mica bibliotecă. S'a dus întâi la Newyork, d-șr acolo n'a găsit loc nici la o tipografie. Ce să facă? Se gândi să m-șgă la Filadelfia. Și-a pus lada cu hainele pe o corabie, ăr

el a luat drumul mai scurt c-o barcă la Amboy. Călătoria pe ea a fost grea și barca era să se t-orne în valuri. Din Burlington imbarcat pe o corabie și după m-greutăți a sosit la Filadelfia.

„Când am sosit în Filadelfia povestesc însuși Benjamin Fram-son — „eram îmbrăcat în hainele de cru, căci cele mai bune erau să v-șescă mai târziu cu corabia. Eram acoperit de murdărie și buzuna-mi erau pline de cămeși și cio-bani. În oraș nu cunoscăam un sufl-om și nu sciam unde imi voiu capul. Eram istovit de umblat v-șlat și totă n-ștea nu închise ochii, ăr de f-șme nu mai puteam buzu-nar aveam un taler olandez ceva mărunț de aramă, ce l'am v-șlașilor. Ei nu voiau să prim-ban, fiind-că le-am ajutat la v-șd-șr eu am stăruit să prim-șcă. Este uneori mai darnic când m-ș de cât când are.

(Va ur-mă)

at a-l cultiva într-o măsură mai în școalele sale de economie, de apoi s'a lăsat prin toate țările, ca răsaduri bune de sădit. Acațului îi priesce mai bine în mai môle și dulce, unde adevărat crește vița de vie și castanul să, dăr și în ținuturile mai aseresce, numai cât nu ajunge o așă de însemnată, ci rămâne pipernicit.

ui priesce acațului în pământuri apăsate, sărate și de tot năsi-său petroșe, de orece în ast-pământuri nu pôte vegeta de trebue să se pustiască. Nicăminturile espuse vârsărilor de pe cară adevărat apa stă mai mult nu-i priesce, ci începe a se usca. Acațul are mai multe însușiri bite, dintre cară noi vom aminti mai pe următoarele cinci. Mai acațul crește foarte repede, așa eluiala ce o face proprietarul tura lui, curând i se întorce bândă, mai cu sēmă în casul decă se cultivă ca pădure, ca apoi să fie parcelată și tăiată. A doua însușire deosebită a aca-este, că se pôte cultiva și mēnturile cele mai sērăce: pe și pe delurile pleșuve, unde prin rădăcinile lui cele estinse în creșterea sa repede, împedecă rea acelor pe pământurile cele re.

A treia însușire deosebită a aca-este aceea, că are un lemn bun și chiar și pentru anumite de strugărie. Astfel în ținut-lipsite de păduri, el înlocuesce meile de foc, cară sunt de nea-trebuință pentru economia ca.

A patra însușire deosebită a lui este, că el și după ce taie trunchiul, odrăslesc din na aceluia și din rădăcinile lui urcei tineri, cară în curând ocupă acațului tăiat.

A cincea însușire deosebită a lui este aceea, că își întinde cînile foarte departe de trupină. A o face el nu numai ca să-și e nutremēntul de lipsă și de mai rte, ci și pentru aceea, ca prin cînile lui să lege ore-cum pāmēntul să nu-l lase a se surpa.

Din aceste câte-va însușiri pot și economii noștri de ce mare nătată e cultura acațului pen-economie și cât de tare greșesc cară lasă destule cōste și dē-neroditoare neplantate, ca să se pe locurile cultivate cu bucate pe fēnate.

Decă însă pe la noi nu s'a fă-mai nimic în privința acēsta până, să fim siguri, că se va face itorul cel mai apropiat, de ore-ce și legea obligă acum pe pro-arii de cōste și deluri neroditoare, le cultive cu anumiți arbori pădure.

Ioan Georgescu.

Ingrijirile copiilor mici.*)

— „Care să fie ingrijirile, ce se vor piilor mici, ca să fie scutiți de bōle, de urmările lor și de mōrte înainte mp?

Ingrijirile acestea sunt foarte multe oprese asupra lor mai mult, cu nă-a că ele vor găsi loc în inima pārin-țind de mult folos pentru ei.

Dăr ca să ne dām mai bine sēma nevoile copiilor, voiū da mai intāiū va date privitoare la starea copilului năcere și după născere. Inarmat cu aenea conșințe, fie-care va înțelege bine cele ce urmēzā după aceea.

La născere, pruncul are o greutate 2½ kg.—3½ kg. Acēstă greutate ste însă o regulă, după cum nici bō-

lele de cară am vorbit mai înainte nu vin la o anumită vērștă, așa cum s'ar crede. Sunt unii copii, cară se născ mult mai ușori, alții trag însă 4, 5 și chiar 6 kg. în cele dintāiū 2 sēu 3 zile, corpul copilului scade din greutate cam un sfert de chilogram. Asta se întâmplă din pricină, că el scōte din trup mūrđarie, ud și nădu-sălă. Altă pricină mai este, că el nu mănācā mai de loc în cele dintāiū zile. Mulțumită însă unui lapte bun și imbel-sugat, copilul se înfiripēzā cu încetul și pielea lui capētā acea colōre de sântēte și acel lustru atāt de plăcut la vedere.

Intr'a opta sēu a noua zi, copilul trebue să recapete greutatea ce o avea la născere.

De aci încolo, el va crește în cele dintāiū patru luni cu câte 25—30 grame pe zi, sēu 800 grame pe lună; în cele patru luni de la mijloc cu 25—10 grame pe zi, sēu 500 grame pe lună; ēr în cele patru luni din urmă cu câte 10—5 grame pe zi, sēu cu câte 250 grame pe lună, adevărat din ce în ce mai puțin.

Ca greutate, cānd copilul este de o jumētatē de an trebue să fie aprōpe odată mai mare decāt la născere; ēr la un an, să fie de trei ori mai mare, decāt la născere.

Pārinții, cară doresc să scie, decă co-pilului lor îi merge bine, îl cāntāresc gol, pus într'un cōș sēu într'un șervet. Ei în-semnēzā zi cu zi, scēptēmānā cu scēptēmānā greutatea și se încredințēzā, decā îi merge bine copilului. Cānd corpul copilului nu crește sēu dā înapoi, este semn, că sēu că este bolnav, sēu că laptele mamei nu mai este bun. Atunci trebue să întrebe un doctor, care va arāta amānunțit pricina tāmjirei copilului și va lua mēsuri pentru îndreptarea rēului.

Pōte că unora din cetitori li-se va pārē ciudat, că se găsesc omeni, cară sē-și cāntārescā atāt de des copii, cānd se scie că Românii au obiceiul să se cāntārescā numai de Sf. Gheorghe, încunjurați de verdēțā. Cine își iubesc copilul și este cu inima sārītā după el, face foarte bine, că-i află greutatea corpului din cānd în cānd, cāci are la îndemānă un mijloc foarte bun de control.

Creșterea corpului copilului se face și în lungime. Așa la născere, copilul este cam de o jumētatē de metru de lung. Cānd a împlinit un an, trupșorul lui a mai crescut cu un sfert de metru, adevărat are vre-o trei sferturi de metru.

În anul al doilea, el crește de abia cu 10 cm., adevărat cu a deșeoa parte din metru; în al treilea an cu vre-o 7 cm. și de aci încolo cu câte 5 cm. pe an. Prin anul al 15-lea al vieții, băiatul trebue să aibă 1.50 metru. Mai are puțin de crescut și va veni la mēsură pentru armată. Fetele nu cresc tot atāt de înalte ca băie-ții. Afară de asta mai trebue să ținem socotēlă la creșterea corpului, pe lāngā felul hrānii și de mārimea corpului pārin-ților copilului.

Capul copilului este foarte mare față cu trupșorul lui. Din pricina asta el nu-l pōte ține drept decāt prin luna a două a vieții. Fac rēu acele mame, care-și silesc copii să stea cu capul în sus mai înainte de acest timp.

Dumneșeu a îngrijit să dea omului dinți cu cară să rupă și să mestecē hrana Copilului însă nu i-a dat dinți de la începutul vieții și acēsta se înțelege lesne pentru ce. Lipsa dinților, precum și stomacul delicat și ghindurile lui puțin des-voltate, ne arātā, că māncarea copilului trebue să fie numai laptele. Dinți de lapte încep să iasă între a 5-a și a 7-a lună de obicei. Pe la 3 ani ei ajung în număr de 20, ēr pe la 7 ani încep să cadă și să fie înlocuiți de alții mai tari și mai mari. În total omul ajunge să aibă 32 de dinți și masele.

(Va urma).

Gr. Teodosiu.

Un nou sistem de economisire.

Asupra „casselor de păstrare domes-tice“ descrie în articolul cu titlul de mai sus, apărut în numărul penultim al „Re-

vistei Economice“ și reproduc și de noi în numărul de Crăciun acēstă revistă mai comunică cetitorilor următoarele amănunte:

În Europa, „Cassele“ amintite sunt foarte răspândite în toate straturile popor-ațiunei, cu deosebire în Danemarca, Nor-vegia și Finlanda. O singură firmă a fur-nisat în aceste țări în interval de un an 20,000 de „casse de economii“.

Prin „cassele“ acestea băncile se etablēzā în locuințele deponenților, ca aceștia să nu mai fie nevoiți a-și duce micile economii la bancă. Băncile, unde s'a introdus acest sistem de economisire, au aflat, ceea-ce de fapt așa și este, că omenii mai sērăci nu au tot-dēuna ener-gia de a cruța atātă timp, până-și adunā o sumă, ce o cred destul de mare, pen-tru ca să fie vrednică de a fi dusă la bancă, și încă și mai adeseori se fereșe de pierderea de timp, ce o reclamă dru-mul la bancă.

Pentru-ca „cassele de economii“ să fie învrednicite de atențiunea cuvenită și folosite cât mai des din partea posesori-lor lor, multe bănci le-au comandat în execuțiune luxuriōsă din bronz și cu fir-ma băncii imprimate în ele, ca astfel să facă asupra deponentului impresiunea, că banca din chestiune își are domiciliul la el în casă. Unele bănci distribue deponen-ților lor astfel de „casse“ gratuit, altele ērăși le oferă ocaziunea, decā au adunat deja o anumită sumă, de a-le acuirea cu drept de proprietate, sub condițiuni fa-vorabile.

„Cassele“ sunt provēdute de regulă cu Nr. curent pentru a înlesni înregistra-rea lor în registrele institutului. Pentru mai mare comoditate a deponenților, unele bănci trimet la anumite intervale d. es. tot la 14 zile, pe un funcționar al lor, în locuințele posesorilor de astfel de „casse“, unde acestea se golesc, în prezența depo-nentului, căruia i-se liberēzā o cuitanță asupra sumei aflate.

La multe institute sunt introduse „casse de economii“ cu câte două chei, dintre cară una se află la deponent, ēr cealaltă la bancă, astfel că la descuiare trebue să fie prezente tot-dēuna 2 per-sōne. În Svedia cererea deponenților după „Casse de economii“ a fost la început atāt de mare, încāt băncile de-abia au putut satisface pe toți și ceea-ce este mai im-portant, depozitele spre fructificare au crescut în mod neașteptat. La „Danske Landmansbank“ din Copenhaga, care are plasate pe la deponenții sēi 8000 de „casse de economii“, depozitele au crescut cu mai mult de 40% față de trecut. Resul-tatul acesta este o dovadă eclatantă, că sistemul de economisire descris are avan-tagii atāt de mari, încāt ar merita să fie răspândit în cercuri cât mai largi.

Cu ocaziunea acēsta constatām cu plăcere, că deja câte-va din băncile nōș-tre se ocupă serios cu ideea introducerii „casselor de păstrare domestice“ între operațiunile lor și ar fi numai de dorit, ca încercarea lor să fie încoronată de succes.

Una din firmele, care se ocupă cu fabricațiunea „Casselor“ ce ne preocupă, și care la cerere probabil ar fi gata a servi cu mostre este: „Actiengesellschaft für Eisen- und Bronzegiesserei vormals Karl Flink in Mannheim“ (Germania).

MULTE ȘI DE TOTE.

Moșnegul și muscele.

Era odată un moșneg bătrân, care spunea, că pe toate lucrurile din lume le scie, numai un singur lucru nu scie, anume oum să înșele muștele, ca să nu-l mai supere cānd dōrme.

Nu mult timp după aceea, se întâm-plă, că moșnegul se îmbolnăvi așa de tare, încāt trăgea să mōră. Dăr nu putea să mōră, cāci mereu spunea, că nu-i pōte eși sufletul până n'o soi și lucrul acela.

Feciorul moșnegului neavēnd timp ca să-l pāzescā, de ore-ce se ducea la muncă, lāsă pe băieții lui, spre a lua sēma

de el și a-i da tot ce-i trebuiesce și a goni muscele ce-l tot nēcājeau.

Băieții au păzit ei cât au păzit și voind ca să se ducă spre a-se juca, recur-seră la următorul meșteșug: S'au dus în grădină, de unde au rupt un mănunchi de urzici și le-au făcut ca un pāmătuf. Pe urmă au luat o olă cu lapte dulce și muiau pāmătuful în olă, după care stropiau cu lapte pe pāreți. Așa că au stropit tot laptele din olă pe pāreți. După acēsta s'au dus în curte să se jōce.

Muscele dānd de dulcēța laptelui de pe pāreți, l'au lāsāt tōte pe moșneg și s'au pus pe pāreți, māncānd la lapte.

Atunai moșnegul, care tocmai acum observase lucrul acesta, chemă cât ce pută pe băieții din curte la dēnsul, dicēndu-le:

— Băieți! duceți-vē și spuneți tatā-lui vostru, ca să vie acasă, cāci eu de-a-oum mor; cāci nu sciam cum să amāgesc muscele, dăr am vēdūt-o și pe asta! („G. T.“)

Plângerea unui diplomat japonez.

Baronul Suymatsu, ginerele marchi-sului Ito, care pe tot timpul rēșboiului ruso-japonez a ținut locul de reprezentant oficio al lui Mikado, a adresat mai mul-tor țiare franceze următoarea scrisōre de protestare:

Peste câte-va zile mă voiū găsi afară din apele europene, de aceea vē rog să publicați următoarea scrisōre de protestare a pasagerilor japonezi, cară au călătorit pe bordul vaporului german Zieten al companiei „Norddeutscher Lloyd“.

M'am imbarcat la Genua pe bordul vaporului Zieten. Trei dintre compatrioții mei se imbarcaseră pe același vapor încă de la Southampton. Unul din ei era căpi-tan în armata japoneză și ataș t naval la ambasada din Londra, altul profesor la universitatea imperială din Tokio și care și-a luat doctoratul la Lipsca și la Oxford, și în sfirșit cel de al treilea un inginer, director la ministeriul lucrărilor publice din Japonia.

La Southampton, cei trei compatrioți ai mei, mēsurați de sus până jos de că-pitanul vasului, au fost aședăți tocmai la cōda mesei, li-s'a dat cele mai prōste lo-curi, în risul celorlalți călători. Cānd m'am imbarcat și eu, mi-s'a făcut aceeași cinste, am fost aședat lāngā un student... chinez.

Nu mai puteam suferi, ca un căpitan din marina japoneză, un profesor univer-sitar, un înalt demnitar și eu, să fim ast-fel tratați, ca nisce indiviți fără cea mai mică importanță, și de aceea am cerut să māncām la o mică masă câte-și patru. Tot ca și noi a fost tratat ministrul chi-nes, care s'a întors din China la Londra. De aprōpe doi ani, noi am făcut tot ce ne-a stat prin putință pentru a ne purta în Europa ca omeni civilizați; sunt silit însă să recunosc, că sforțările nōștre nu au făcut nicōi o impresie asupra Europeanilor.

Anunțuri de căsătorie.

12—18 Ianuarie 1906.

1. Nicolae Spudera gr. or. calfă de lăcătuș cu Maria Fulga gr. or. din Brașov. 2. Vasile Guran gr. or. calfă de timplar cu Marina Loga Negru gr. or. din Brașov. 3. Ioan Muntean gr. or. lucrător în S. Petru cu Marina Vlădăreanu gr. or. din Brașov. 4. Nicolae Puiu gr. or. lucrător cu Reveica vēduva Popa născ. Sērbu gr. or. Brașov. 5. George Mitoc gr. or. lucrător cu Efrosina Șoptea Voina gr. or. Brașov.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Slăbiciunea bătrînetelor

sēu slăbiciuni cară provin din alte cauze, ca obosēlă după bōle, sēu la copii mici, la eșrrea dinților se pot delătura cu suc-ces, folosind Emulsiunea lui Scotts. Emul-siunea lui Scotts constă din cea mai fină untură de pește medicinală norvegiană amestecată cu Hyppophosphiti de var și natron. Emulsiunea lui Scotts nu este gre-tōsă, din contră are un gust bun, și ușor de mistuit pentru ori și cine, de ore-ce în urma prepārării după sistemul lui Scott, uleiul trece ușor în organism, fără cea mai mică greutate. Pescarul cu batogul cel mare este semnul de garanție al procedurii veritabile a lui Scott.

Se pōte cumpăra în tōte farmaciile.

Cu referință la „Gazetă“ și trimi-tere de 75 fileri în mărci postale se trimi-te sticle de probă franco dela

Dr. EMIL BUDAI, „Farmacia orașului“ BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.
Prețul unei sticle originale: cor. 2.50.

Un harnic silvicultor diplomat
român de origine, cu purtări și atestate bune și cu scrisoare bună și dibăcie mare, caută aplicare în România. — Pretensiuni modeste. Condiție permanentă.

Informații mai de aproape da:
„Administrația acestei foi“.

2—5.2014.

POPOFF
cel mai bun
CIAI din lume.
Se atrage atențiunea asupra fâșiei
vămei rusești pe pachetele origi-
nale și marca de contravenție K. & C.
7—10.1941.

Dr. Jessner Mitin-Crème

face pielea netedă și fină, un Teint
delicat, străbate ușor în piele fără
se lase în urmă grăsime. — Prețul cutia
unui borcan Cor. 1.50 banl. Cutie
de blech 40 b.

Dr. Jessner Mitin-Pasta

are efect excelent asupra pielei gra-
se, umede, lucie și roșatică. La un-
gere colorea pielei. — Prețul cutia
40 banl.

Dr. Jessner Mitin pentru ger

indispensabil pentru timp geros vin-
decă degerăturile complet în scurt
timp. — Prețul unui tub cor. 1.20 b.
Depôt: în Drogueria Teutsch & Tartler
Brașov.

Chemische Fabric Krewel & Co., G. m. b. H.
Köln a. Rhein.

PAGLIANO-SIRUP

cea mai bună doftorie de curățit sângele, inventată de
Profesorul **GIROLAMO PAGLIANO.**
Florenz-Via Pandolfini (Italia)

A se feri de imitație!

A observa pe fie-care sticlă marca fabricii în colóre
năță deschisă cu subscrierea Prof. **GIROLAMO PAGLIANO**
Se capătă în toate farmaciile mai mari
DEPOSIT pentru Ungaria la farmacia IOS. von TÖRÖK Budap
4—6.1908. Király uteza 12 și Andrássy uteza 25.

Coróne
și mai mult
câștig pe di

dela
Societatea de tricotaș mecanic
cu lucrători de casă.

Se caută persoane de ambele sexe pentru
lucru de împletit pe mașina noastră. —
Lucru simplu și iute, peste tot anu în casă.
Nu este de lipsă cunoștință specială. — De-
părtarea n'are nimic de a face, căci noi vin-
dem lucrul. — Adresa:

Hausarbeiter-Strickmaschinen-Gesellschaft
THOMAS H. WHITTICK & Co.

Budapest, IV, Havas-uteza 3—605.

Prag, Petersplatz 7—605.

TRIEST, Via-Campanile 13—605.

Cine suferă de Soldină, reumatism

se nu folosescă alta doftorie, decât se
cumpere o sticlă de

Fluid de reumatism al Dr. Flesch

care vindecă mai sigur ca orî și care doftorie
Soldină, reumă, dureri de spinare, Slăbiciuni de
mâni și picioare cauzate prin aruncătură, oste-
nolă, scintire. Se folosește și intern și extern.
Efectul se simte în scurt timp și la boale în-
vechite, la care n'au folosit băi sau altă doftorie.
— **Se capătă numai la inventator și singu-
rul producător:**

Dr. EMIL FLESCH „Magyar korona“
farmacie. Győr, Baross-ut 24.

Deposít principal pentru Budapesta farmacia
**Török J. VII, Király-uteza 12, și la farma-
cia „Opera“, Andrássy-ut 26.**

1 sticlă de 1 $\frac{1}{2}$ decilitru 2 cor. Sticle familiare
pentru folosire mai îndelungată 5 cor.
Se trimite francate la comandă de 2 sticle mic
sau 2 sticle familiare.

8—50.2004.

„ARMONIA“, cassă de economii, societate pe acțiuni în Cincul-m

CONVOCARE.

P. T. Domni acționari ai cassei de economii „ARMONIA“, so-
tate pe acțiuni în Cincul-mare — în sensul §§ 14—27 din statut
se invită cu onoare la

a II-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Cincul-mare la 18 Februarie st. n. a. c. la 10 ore
în localul institutului.

Obiectele vor fi:

1. Raportul direcțiunei despre gestiunea societății pe anul 1905
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Presentarea bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1905.
4. Propunere asupra distribuirii profitului curat.
5. Fixarea marcelor de presentă pt. membrii direcțiunii și ai
mitetului de supraveghiere.
6. Alegerea unui membru în direcțiune.
7. Raportul direcțiunii asupra emisiunii a II-a de acțiuni.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare în persoană
prin plenipotență, sunt rugați a-și depune la cassa institutului acțiil
eventual documentele de plenipotență cel puțin cu o di înainte de
narea generală (§. 17).

(2230,1—1)

Directiunea

Meran pentru nervoși

și cei ce au trebuință de
recreațiune.

Tiroiu de Sud, Loc de cură.
Etablissement de hydroterapie a lui
Dr. Ballman, în Maendelhof.

La cerere se trimite prospecte.

— **Tuberculoși sunt eschiși.** —

(2—3.)

Unde se mănâncă bine

și se beu VINURI curate
de Mediaș **BERE de Pilsen**
„Urquell“ prospătă dela cep
fie-care di? La

Restaurantul Schwarzbau

în Brașov, Str. Spitalului nr. 20

De o cercetare numerosă se rog

C. R. GLIGORE CRISTEA

conducătorul restaurantului

180—0

Institut indigen!

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

SIBIU, Strada Cisnădiei nr. 5.

Fondată la 1868.

Edificiile proprii.

Primesce în condițiuni favorabile:

- usigurări contra focului și exploziunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- usigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane coróne.

Despăgubiri prestate 7 milioane coróne.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane coróne.

Informațiuni dela Direcțiune în Sibiu și prin agenturile prin-
cipale din Arad, Bistrița, Brașov, Cluj, cum și prin subagenții din toate
comunele mai mari.

AVIS!

Suberisul am onorea a face cunoscut On. public și în deosebi
epitropilor bisericești, că **am deschis în Brașov (la 2 Porumbi)**

Strada Neagră nr. 3 (3 Felső-Villa-uteza 3)

O fabrică de luminări de ceară curată și parafină

sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrică de luminări de ceară și parafină din Ardeal.

Și sunt în plăcuta poziție de a executa tot-felul de luminări în
tote formatele, precum și aurite, ér comandez le voui executa
prompt și cu prețuri foarte convenabile.

84—90.1858

500 K. plătesc celui ce va
mai capătă vre-odată
durere de dinți, orî îi va
mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 banl.
(Pentru pachetare și expe. franco 96 fil.

Eduard Bartilla-Winkler
VIENA, 19/L., Sommergasse 1.

Să se ceară pretențiunea apiat apa
de dinți a lui Bartilla. Denunțări de
falsificare vor fi bine plătite. La locu-
rile, unde nu se pôte capătă, trimite 7
sticle cu 5 cor. 20 fil. franco

Se capătă în BRAȘOV la farmaciile:
V. Roth strada Orfanilor nr. 1, Neustädter pia-
ța Franc. Iosif. Jekelius, Stenner Str. Porți 21.
Obert Blumena la Victor Klein farm. Coróna.
Eduard Kugler Brașovul vechiu.

E. TUTSEK antreprise de pompe funebre.

Brașov, Strada porți nr. 3.

Am onorea a aduce la cunoștința On. public din oraș și împrejurime, că în urma decedă-
rei tatălui meu, conducerea antreprisei de pompe funebre **am luat asupra-mi**, fiind 10 ani în
acesta afacere, unde mi-am câștigat cunoștințele necesare.

Tot-odată fac cunoscut, că **prăvălia am arangiată din nou** și în urma cumpărării
mele favorabile, am prevădut cu toate de cele mai necesare, astfel sunt în poziție că **în casuri**
de mörte pot servi tot aranjamentul necesar, cu prețurile cele mai ieftine.

In deposit am totfelul de **coșciuge: de brad, stejar și metal**, și toate accesoriile, începând
dela cele mai simple, până la executarea cea mai fină. — Am mai departe un mare deposit
permanent și de **cununii mortuare.** — Me angajează și la transporturi de cadavre.

Dricurile funebre sunt proprietatea antreprisei mele.

La casuri ce se vor întâmpla, apelez la sprijinul Onor. public.

E. TUTSEK, antreprise de pompe funebre.

TUTSEK JENŐ.